

GAZETA LITERARĂ

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

Anul III, nr. 24 (118) - Joi 14 iunie 1956

8 pagini 50 bani

OMUL - UN SINGUR TOT

Buruieni care trebuie sfîrpite

Există pentru proza și dramaturgia noastră o problemă pe care ele încă n-au rezolvat-o pe deplin. E o problemă centrală pentru orice literatură realistă: problema creării de personalități omenești. Centrală, fiindcă literatura realistă vrea să exprime realitatea omenească. Realitatea omenească e compusă din însuși trăind în societate. Unii din acești însuși, puși în anumite condiții sociale, exprimă esența fenomenelor sociale respective. Determinările lor fizio-psihologice, în acord sau în conflict cu determinările sociale, îi fac să se manifeste anumite tendințe, să se exercite anumite talente, să cedeze sau dimpotrivă să reziste la anumite impulsuri externe sau la unele, să își anumească și nu altele; talentele, tendințele, dispozițiile înăscute, care nu se pot manifesta în condiții favorabile, se vor șterge, nu vor ajunge la manifestare deplină, așa cum s-a întâmplat în trecutul nostru.

Lată formularea foarte generală a faptului obiectiv al personalității omenești. Nu voi intra într-o discuție filozofică asupra unității acestei configurații de însuși foarte diverse care alcătuiesc personalitatea omenească: funcțiuni intelectuale, afective, volitive, comportare etică adică socială, negativă sau pozitivă, energie — mare, mică sau absentă — predispoziții științifice, artistice, tehnice, politico-administrative, sau absența unor asemenea predispoziții, înclinare spre viața socială sau nu, spre viața de familie sau izolare ș.a.m.d.

Atitudinea etică, în bine sau în rău, va fi foarte pronunțată, și vom găsi prezente una sau mai multe din predispozițiile enumerate mai sus.

Nu mai insist nici asupra adevărului că personalitatea omenească nu se poate manifesta decât prin fapte. E o afirmație aventuroasă, riscantă, să spun că un om are cutare talent sau trăsătură de caracter, dacă nu există fapte ale lui care să exprime respectivul talent sau trăsătura aceea de caracter. Nu poți afirma despre un om că are talent muzical dacă nu l-ai auzit niciodată cântînd; nu poți spune că e rău dacă nu l-ai văzut făcînd cuiva un rău în mod conștient ș.a.m.d.

Creării bogate literaturii a Republicii noastre, vîrșnici și tineri, de toate limbile și de toate naționalitățile, înțerează și iau atitudine împotriva calomniilor antipartine și antistatale ale lui Alexandru Jar. Aceasta hotărîrea majorității zdrobitoare a scriitorilor romîni și de alte naționalități, de partid și guvern, din dezvoltarea și care apară cuceririle minunate ale oamenilor muncii, romîni și de alte naționalități, din patriotismul lor înflăcărat ce străbate cele mai bune opere ale scriitorilor noștri — de la romanul „Desculți”, apărut în 17 limbi, pînă la romanul cu mult succes, „Familia Gondos”, de la poezia lui Mihai Beniuc pînă la cele mai reușite poezii ale lui Horvath Imre.

Creării bogate literaturii a Republicii noastre, vîrșnici și tineri, de toate limbile și de toate naționalitățile, înțerează și iau atitudine împotriva calomniilor antipartine și antistatale ale lui Alexandru Jar. Aceasta hotărîrea majorității zdrobitoare a scriitorilor romîni și de alte naționalități, de partid și guvern, din dezvoltarea și care apară cuceririle minunate ale oamenilor muncii, romîni și de alte naționalități, din patriotismul lor înflăcărat ce străbate cele mai bune opere ale scriitorilor noștri — de la romanul „Desculți”, apărut în 17 limbi, pînă la romanul cu mult succes, „Familia Gondos”, de la poezia lui Mihai Beniuc pînă la cele mai reușite poezii ale lui Horvath Imre.

CONGRESUL SCRITORILOR

CONGRESUL NOSTRU

Peste cîteva zile se va deschide în Capitală primul Congres al scriitorilor noștri. Vom avea deci prilejul să dezbătem pe larg realizările la care am ajuns în literatură în acest ultim deceniu în care poporul nostru muncitor, condus de partid, a pus temelie construcției socialiste. Vom scoate la iveală lipsurile noastre. Vom trasa căile dezvoltării viitoare a literaturii noastre realist-socialiste.

Pe vremuri un asemenea Congres nu era cu putință.

Este adevărat că uneori, cam odată pe an, scriitorii se întâlneau laolalt și încercau să discute. Discuțiile, de cele mai multe ori, se transformau în răfule personale între scriitorii oficiali, ale unor șterși scribi care-și ocupau cu o așa-zisă producție literară timpul pe care nu-l petreceau în consiliile de administrație și în cazinouri. Aceste glasuri aveau nesăbuita pretenție să ne conducă.

Există chiar o societate a scriitorilor la ale cărei adunări generale eram alții să ascultăm glasurile cu sunet de minciună ale costelivilor stihoturii oficiali, ale unor șterși scribi care-și ocupau cu o așa-zisă producție literară timpul pe care nu-l petreceau în consiliile de administrație și în cazinouri. Aceste glasuri aveau nesăbuita pretenție să ne conducă.

Libertatea noastră era libertatea vorbelor goale. Aveam libertatea să ne tînguiam — dar nu prea tare. Liberi eram să suferim, să plîngem, să pierim. Mulți din generația mea au și pierit de timpuriu. De fapt, libertatea noastră, libertatea spre care năzuim și nu era dragă, nu era furată. Libertatea noastră zăcea, bolnavă de o boală care multora le părea fără leac. În sacul cu bani al editorului și al proprietarului de ziare. Adevărata libertate nu era luată. Nu se dădea în schimb dreptul de a scrie după placul așa-zisei „lumi bune”. Mai aveam „libertatea” de a ne cîndăni între noi, pentru a distra această „lume aleasă”. Dacă ne opuneam, mai aveam dreptul de a scrie infometaji și hătălii. Mai aveam și dreptul de a ne mîngia cu revoltele noastre pamfletare, cîte le putea îngădui cenzura. Uneori, măcinăcile noastre, furcile și feble pamfletare noastre, îi atingeau prea ușurător pe cei de sus. Atunci era dată uitării și amăgitoare libertate individuală proclamată cu zarvă de constituție.

Datorită luptei clasei muncitoare, condusă de partidul ei marxist-leninist, datorită poporului nostru care de veacuri lîncea după libertate, datorită însă și Uniunii Sovietice ale cărei viteze armate au dat lovitură de grație forțelor militare fasciste, acum aproape desoprezece ani, țara noastră a devenit liberă. S-a schimbat și situația scriitorilor care și-au câștigat libertatea, adevărata libertate.

Acum, după un deceniu și ceva de la eliberarea patriei, noi, scriitorii din Republica Populară Română ne vom aduna într-un Congres.

Ne-am câștigat libertatea prin lupta clasei muncitoare care, eliberîndu-se pe sine, a eliberat întreaga societate. Cuvintele leniniste se înfăptuiesc prin muncă, lupta și creația noastră. Muncim, luptăm și creăm o literatură liberă, pentru că nu lăcomia și carierismul, ci ideea socialismului și adinea noastră dragoste pentru cei ce muncesc, — din mijlocul căreia a... răsărit cel mai mult dintre noi — fac să se înroleze în rîndurile ei, noi și noi forțe. Literatura noastră nouă este o li-

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

În spirit critic și autocritic, fără mînuși și fără pognegrire, fără să transformăm Congresul în festivitate, dar nici în proces, să extragem din experiența noastră de pînă acum învățămintele cele mai sănătoase, cele mai trainice.

Pentru a da, de acum înainte, o și mai puternică oglindire artistică a marilor teme din lupta eroică a poporului muncitor, în construirea socialismului și în istoria ultimelor decenii.

Pentru a lăchida tendința de simplificare și schematizare a realității.

Pentru a ne desăvîrși creația, din punct de vedere artistic, conținînd tradiția înaintată a literaturii noastre și a da noi opere, demne de frumusețea vremurilor pe care le trăim.

Pentru a dezvoltă în chip firesc personalitatea artistică a fiecărui, dînd frîu liber unei mari varietăți de stiluri și gusturi artistice.

Combativitatea noastră principială, pasiunea noastră artistică, hotărîrea noastră de a nu mai îngădui false valori și înguste dogme, de a duce înaintea literaturii pe drumul ei nou, se vor vădi în zilele Congresului.

Partidul, poporul, trebuie să-și prilemească din partea noastră dovada forței noastre constructive, a recunoștinții noastre pentru învățătura ce ne-a dăruit și pentru condițiile de muncă și creație pe care ni le-a oferit.

În spirit critic și autocritic, fără mînuși și fără pognegrire, fără să transformăm Congresul în festivitate, dar nici în proces, să extragem din experiența noastră de pînă acum învățămintele cele mai sănătoase, cele mai trainice.

Pentru a da, de acum înainte, o și mai puternică oglindire artistică a marilor teme din lupta eroică a poporului muncitor, în construirea socialismului și în istoria ultimelor decenii.

Pentru a lăchida tendința de simplificare și schematizare a realității.

Pentru a ne desăvîrși creația, din punct de vedere artistic, conținînd tradiția înaintată a literaturii noastre și a da noi opere, demne de frumusețea vremurilor pe care le trăim.

Pentru a dezvoltă în chip firesc personalitatea artistică a fiecărui, dînd frîu liber unei mari varietăți de stiluri și gusturi artistice.

Combativitatea noastră principială, pasiunea noastră artistică, hotărîrea noastră de a nu mai îngădui false valori și înguste dogme, de a duce înaintea literaturii pe drumul ei nou, se vor vădi în zilele Congresului.

Partidul, poporul, trebuie să-și prilemească din partea noastră dovada forței noastre constructive, a recunoștinții noastre pentru învățătura ce ne-a dăruit și pentru condițiile de muncă și creație pe care ni le-a oferit.

Acum, după un deceniu și ceva de la eliberarea patriei, noi, scriitorii din Republica Populară Română ne vom aduna într-un Congres.

Ne-am câștigat libertatea prin lupta clasei muncitoare care, eliberîndu-se pe sine, a eliberat întreaga societate. Cuvintele leniniste se înfăptuiesc prin muncă, lupta și creația noastră. Muncim, luptăm și creăm o literatură liberă, pentru că nu lăcomia și carierismul, ci ideea socialismului și adinea noastră dragoste pentru cei ce muncesc, — din mijlocul căreia a... răsărit cel mai mult dintre noi — fac să se înroleze în rîndurile ei, noi și noi forțe. Literatura noastră nouă este o li-

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

Acum, după un deceniu și ceva de la eliberarea patriei, noi, scriitorii din Republica Populară Română ne vom aduna într-un Congres.

Ne-am câștigat libertatea prin lupta clasei muncitoare care, eliberîndu-se pe sine, a eliberat întreaga societate. Cuvintele leniniste se înfăptuiesc prin muncă, lupta și creația noastră. Muncim, luptăm și creăm o literatură liberă, pentru că nu lăcomia și carierismul, ci ideea socialismului și adinea noastră dragoste pentru cei ce muncesc, — din mijlocul căreia a... răsărit cel mai mult dintre noi — fac să se înroleze în rîndurile ei, noi și noi forțe. Literatura noastră nouă este o li-

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

Acum, după un deceniu și ceva de la eliberarea patriei, noi, scriitorii din Republica Populară Română ne vom aduna într-un Congres.

Ne-am câștigat libertatea prin lupta clasei muncitoare care, eliberîndu-se pe sine, a eliberat întreaga societate. Cuvintele leniniste se înfăptuiesc prin muncă, lupta și creația noastră. Muncim, luptăm și creăm o literatură liberă, pentru că nu lăcomia și carierismul, ci ideea socialismului și adinea noastră dragoste pentru cei ce muncesc, — din mijlocul căreia a... răsărit cel mai mult dintre noi — fac să se înroleze în rîndurile ei, noi și noi forțe. Literatura noastră nouă este o li-

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în interesele și speranțele zadarnice ale dușmanilor.

Succesele noastre sînt rodul nemiloșcit al transformării mentalității și concepțiilor noastre despre artă și societate, al creșterii unor noi cadre de creatori, tineri și entuziaști. Talentele noastre își doaresc dezvoltarea lor rodnică îndrumării de către partid a literaturii, exigenței ideologice și artistice a poporului nostru, condus de partid.

Trebue subliniat în mod deosebit că exemplul literaturii sovietice, însușirea experienței scriitorilor sovietici, a fost și este de un neprețuit ajutor creatorilor noștri. Acest ajutor a constituit libertatea noastră și constituie un factor important în avîntul literaturii noastre noi.

Literatura noastră nouă a străbătut și străbate un drum ascendent, prin luptă neîncetată pentru însușirea principiilor creatoare ale realismului socialist, împotriva influențelor ideologice și artei burgheze, împotriva denaturărilor de tot felul ale cerințelor privitoare la reflectarea veridică a vieții în transformare revoluționară.

Greutăți și lipsuri avem încă și azi. Literatura noastră, a rămas, în oarecare măsură, în urma vieții. Ritmul creșterii ei încă nu ține pasul construcției socialiste. Ideologia dușmanilor de clasă își strecoară încă uneori, în paginile unor dintre scriitorii, influența ei periculoasă. Tendințele de liberalism, insuficient demascate și combătute la timp, pot pregăti ideologii dușmane un teren prielnic, îi pot deschide porțile și porți spre inima creației noastre. Dogmatismul, frecvent multă vreme, nu se dă învins ușor. Uniformizează personalitatea creatoare, dă îmbold schematismului, cheamă la sărăciea imaginii artistice a vieții, împinge deopotriva la idilism și la negativism.

Lupta de opinii trebuie desfășurată principial, partinic, avînd grîiță nu slabă vigilență noastră revoluționară, veghea noastră asupra purității ideologice. Adeseori n-a fost evitată cu discernămint și spirit partinic transformarea discuției în tribună a unor păreri confuze sau diversioniste, în răfuială personală, lipsită de principii.

La Congres va trebui să purtăm discuții vii, pasionale, la un înalt nivel ideologic, pentru a pune în centrul dezbaterii problemele principale ale creației noastre.

Dezbaterile și hotărîrile Congresului pot și trebuie să constituie începutul unui nou progres al literaturii noastre noi. Să ne dăm osteneala, laolalt, pentru ca într-adevăr așa să fie.

teratură liberă. Scriem pentru milioane de muncitori și țărani care alcătuiesc floarea țării noastre, forța ei, din ce în ce mai mare, viitorul ei, pe care îl vrem luminos și fericit.

Noi ne vom prezenta la Congres cu bilanțul succeselor noastre însemnate, cu tot ce s-a făcut în domeniul creației artistice, în domeniul scriitoricesc, îndrumat de partidul clasei muncitoare, a participat la opera de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului.

Verificarea succesorilor noastre o face dragostea, o face stima pe care ne-o poartă poporul, masele de milioane ale constructorilor socialismului. O face, de asemenea, furia oficinelor propagandei imperialiste, care ne arată că, prin creația noastră, prin unitatea noastră, lovim temeinic în

Conflicte puternice și conflicte esuate

Un articol „Unele aspecte ale... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

tator lăpsei de vigilență. Greșala... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

nel. Mai tirziu, atacat într-o pădure... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Oamenii, dornici de fericire, se bat... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

O atitudine de asemenea realită... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Acțiunea povestirii se declanșează... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Sub influența elementelor dușmă... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

PAGINI ACTUALE

Am în față cartea lui Alexandru... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Citesc paginile acestui capitol... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Da, în clipele acestea, mă gândesc... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Da, în clipele acestea, mă gândesc... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

Povestea lui Remus Luca prezintă... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„NUFAR ALB SĂLDATEÎN SIN... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„RIPA DRACULUI”, scenariu literar... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„CONCERT”, năvălă de I. D. Sirbu... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„TRIPLETA DE AUR” de Eugen Barbu... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„POVESTIRI” de I. Vasnănoș... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

„RĂZBUAREA”, năvălă și schițe... conflictelor puternice și conflicte esuate..."

In legătură cu dezbaterea privitoare la limba literară

Inainte de a intra în fondul discu... la limba literară..."

Procedul nu numai că nu este ono... la limba literară..."

De cele mai multe ori „unii” este... la limba literară..."

„Unii tovarășii” este subsemnatul... la limba literară..."

Citeașdă ținta e mai precisă, în... la limba literară..."

Dacă fețele relatate ar fi izolate... la limba literară..."

Haralamb Zlincă

DISCUȚII

din București, este un indo-europen... la limba literară..."

„Eu, personal, cred că sint obiectul... la limba literară..."

Nu este o eroare, — cred eu. Exis... la limba literară..."

De altă parte imi repropoază că... la limba literară..."

ADAM MICKIEWICZ: „Pan Tadeusz”

„Pan Tadeusz” este un roman în... la limba literară..."

„Gazeta literară” de acum două... la limba literară..."

„Informația Bucureștilor” nr. 868, din... la limba literară..."

„Operă” vol. I

„Proză”

mental apariției tipăriturilor corelene... la limba literară..."

Intervenția academicienilor Graur... la limba literară..."

„Căi din cercetătorii de astăzi al... la limba literară..."

Secția de limbă și literatură a Aca... la limba literară..."

J. Byok

D. V. GRIGOROVICI: „Nuvele”

„Nuvele”

G. T.

HONORE DE BALZAC: „Opere” vol. I

„Proză”

„Curier literar”

„VENEA O MOARĂ PE SIRET” de Mihail Sadoveanu... „Curier literar”

„FERESTRE INTUNECATE”, năvălă... „Curier literar”

„LANTURNI”, ediție revizuită, de Ion Pas... „Curier literar”

„BRAZDĂ ȘI PALOȘ”, roman istoric... „Curier literar”

„LENTA”, ed. II-a și „A VENI UN OM” de Francis Munteanu... „Curier literar”

„RĂZBUAREA”, năvălă și schițe... „Curier literar”

„CARTICIA VERII” de Cezaș Drăgoș... „Curier literar”

„JĂMĂCĂREA”, roman de E. Mănușel... „Curier literar”

„POVESTIRI” de I. Vasnănoș... „Curier literar”

„RĂZBUAREA”, năvălă și schițe... „Curier literar”

„CARTICIA VERII” de Cezaș Drăgoș... „Curier literar”

„JĂMĂCĂREA”, roman de E. Mănușel... „Curier literar”

Note și comentarii

Tindul și neînțeleșul ortografic Ignoranțiu Zeamălungă... Note și comentarii

„Probleme filozofice”

„Note și comentarii”

gură imensă un dumezeu bărbos și speriat... Note și comentarii

„Probleme filozofice”

„Note și comentarii”

„Probleme filozofice”

„Note și comentarii”

„Probleme filozofice”

„Probleme filozofice”

„Note și comentarii”

„Probleme filozofice”

LITA SOFIA

Fragment din romanul „Cîntecul mioarei” de MIHAIL SADOVEANU

L a 29 a lunii august, pomenirea prorocului și înainte mergătorului Ioan, căruia poporul din acele părți ale țării îi spune „sîntu-lon-taie-capu-pe-curechi”, profesorul Zarandi se afla în cerdacul de la Slătiori. Sosise în ajun cu un automobil pe care îl impresuraseră cu uimire toți acei copii curioși, de vîrste felurite, între șapte și șaptezeci de ani. Aducea și noutăți bune, privitoare la soșirea cit de degrabă a unui tovarăș de la București, cu numele Ilie Cozmuță.

După vestirea pe care Sandu Călarău o trimisese lui Irimie Dărdindai la Olaru, feciorul îndemnat pe maică-sa, Lița Sofia, să se ostenească pînă la spital împreună cu dînsul, ca să steie de vorbă cu profesorul.

— Dar ce are a vorbi cu acel profesor o neștiutoare ca mine? — Ți-am spus, mămuică, și dumneata n-ai arătat împotrivire.

— Ce împotrivire poate arăta, dragă băiete, o femeie văduvă și săracă — pe lingă că-i neștiutoare? Lița Sofia se învîrtea prin casă căutînd ceva ce nu găsea. Apoi descoperi numai puțintel înflorită, și o casnică nohotie. Alsese botinele cu potcoave galbene, apoi le lăsă la locul lor, mîngîindu-le ca pe niște amintiri din vremea fericită. Trase în picioare colțuri groși de lînă albă și adăogi la opinci niște negre. Oțită greu și rămase cugetînd la ce-i mai trebuie. Nu i-ar mai trebui nimic decît inimă bună; dar de asta-i lipsită de multă vreme, de cînd s-a prăpădit Nică Dărdindai, soțul ei.

Dacă n-ar fi sărbătoarea asta, ar lua, după obiceiul muncitorilor, furca și caietul. Dacă n-ar fi o amărătură văduvă, și-ar pune ș-o zgardă verde, ce i-a fost ei dragă cîndva.

Las-că nu-i cine știe ce sărbătoare. Azi încep oamenii să culeagă mercele și perele de iarnă.

— Avem și noi în livadă patru meri. Li lăsăm pe mîni.

— N-avem cum face altfel, mamă. Ești gata?

— Numai decît, dragu mămuică. Ai aflat, puse deoparte, schimburi?

— Eu îs gata.

— Văd, îmi place că te-ai încălțat cu bocinoci cei noi de la cumparativă.

— Cearcă a spune cooperativă, mămuică.

Invățatu mamei, învățat Las-că-i bine și cum spun eu. Mă gîndesc iar ce-am să răspund eu acolo profesorilor și doctozilor. Mă sfiesc și mi-i frică.

— N-ai de ce te sfii.

— Sfiala ca sfiala, băiete. Dar mi-i frică de singurătate. Rămîne casa fără apărare. Ș-acolo unde te duci, gâsi-vei tu ocotire și inimă bună?

— Doar nu mă duc mămuică, în țara căpăunilor. Sînt ș-acolo, ca la noi, oameni cu blîndeță. Fiind băiet sărac, mă duc, după cum se cuvine, la învățătură.

— Care învățătură?

— Nu ți-am spus? Să știi, mamă, că învățăm.

— Mi-ai spus tu, dar nu țin bine minte.

— Mămuică, dumneata ești o vicleană. Vrai să mă ții pe loc. Dar de dus tot trebuie să ne ducem.

— Ne-om duce, ne-om duce, dragul mamei. Ce mi-ai spus tu?

— Ți-am spus că mă duc la Iași cu Păvăl Sahastru și mă protejează profesorul, ca să intru la un atelier mecanic.

— Ca să te faci șofer?

— Da. Conducător de tractoare, camioane și turisme.

— Înțeleg, înțeleg. Te văd venind aici la noi, cu automobilul.

— Am să fac și asta.

— Să vii, dragu mamei. Să crăpe dușmancele de ciudă! Nu te oțărî, dragă feciorule, căci am dușmancele, bată-le Dumnezeu și nu le-ar muri mulți înainte. Le știu eu: tu nu le știi. Asta-i și durerea mea pe care as vrea ș-o spun profesorilor și doctozilor, că rîmîn singură-singurică și fără apărare. Greu mi-a fost cînd am rămas văduvă; tătutău s-a prăpădit în război, tu erai un prunc de nouă ani; ș-atunci am aflat că bat în pumni dușmancele de care-ți grăiesc. M-au zăvîstuit pentru dragostea mea și pentru c-am trăit bine care nu se mai află cu Nică Dărdindai. Mă adusesse din altă parte, dintr-un sat de peste plai; mă furuse de la părinți vitregi cu care nu m-am mai răspuns. Și eu, însoțindu-mă cu unul de al lor, la care mu-te rîveanu, acele multe m-au urît. N-am găsit la nimeni milă, feciorașu mamei: am muncit cu zlua pe unde am putut; le purtam cu mine ca pe un minzișor, și te-am

bătrîn, părintele Domițian, care nu se suia în turnul porții decît la zile mari. A cîntat cu ciocănelul în trei soroace. Apoi a stîrnit cu degetele clopotele cele mărunele. După care a bătut numai într-o dungă în clopotul cel mare. S-au bucurat toți împrejurimile. Lița Sofia și-a făcut cruce închizînd cu evlavie ochii.

Irimie Dărdindai o aștepta pe maică-sa nu cu nerăbdare, ci cu zîmbetul care-i lumina sufletul totdeauna cînd se afla cu dînsa.

— Mergem, mergem; iaca, într-o clipă sîntem la Slătiori, murmură ea, fără a se clinti din loc și ascultînd ecouri depărtate și abia auzite în coltoanele văilor. În dimineața asta, am ascultat la biserică docladul pe care l-a cetit părintele ieromonah Domițian la sfîrșitul leturghiei. Pe cit am înțeles eu din cele spuse, acest Ion, ninașul Domnului nostru Hristos, trăia în pustie lingă apa Iordanului și nu se hrănea decît cu lăcuste, ptiul fie lui acolo.

Numai pe asta se cunoștea că nu avea a cătare minte. Ș-o împărăteasă nebună l-a zărit umblînd gol. Și s-a amezat de dînsul. Drept care el a repezit-o de la dînsul, suduindu-o. Atunci nebuna l-a pîrit împăratului și împăratul l-a pus la închisoare. Iar împărăteasa avea o

fată a ei de la un alt bărbat, tinăra, frumoasă și prea iscusită la danțuri. Și împăratului îi plăcea acea fată, cu numele Salomia. Așa că mama a pus pe fată să ceară împăratului capul aceluia proroc îndărătnic. Și împăratul, iubind-o pe fiică-sa, i-a dat capul prorocului. Iar împărăteasa s-a bucurat. Ce povești ciudate sînt acestea și ce bucurie putea fi pentru acea mamă, să se rinjească mortul la dînsa, iar împăratul ș-o alintă pe fiică-sa. Asemenea spurcăciuni de obiceiuri noi n-am văzut în părțile noastre. Mă gîndesc așa, că poate n-am înțeles eu.

— Ba ai înțeles, mămuică, mai bine decît părinții mitropoliți, că asemenea povești nu-s bune pentru oamenii de la noi. Cîț despre spurcăciuni de obiceiuri ș-au văzut și pe aici...

— Așa-i, oțită munteanca. Ei acum, feciorașule, nu mai întirzia. Gustă și tu din burcut și să grăbim cit om putea. Altfel se supără profesorii și le dăm toate pe una.

— Nu se supără; numai cit nu-i cuvințios. Profesorii au treburi stricte, scrise în carnet.

— D-apoi cum crezi tu, feciorașule? Să grăiască cu izvoarele și să asculte taraful clopotelor? Mă gî-

desc așa că, acolo unde te duci, poate ș-o găsi o Salomie care să nu-ți leie capul, una care să-ți fie cu priință.

— S-a vedea. Pîn-atuncea, mămuică, a mai curge destul apă pe Bistrița.

La poiana de lingă cotul drumului, lița Sofia a băgat de samă cu mirare zboruri neîntreprupte de dumbrăvici în stoluri mici. Penele lor verzi și albastre sticleau în soarele pieziș. Zburînd spunea ceva, cîrînd ușor din cloțurile lor mari și negre. Se îndreptau tot cătră asfințit.

— Unde ș-or fi ducînd, Irimie? Întreabă lița Sofia ca o copilă puțin știutoare.

— La congres.

— Așa am înțeles că se duc și hulubii sălbatici la adunarea lor, tot cătră asfințit; ș-au dus și ei acu două săptămîni, tot într-acolo. La noi ș-au sfîrșit bielsugurile; cîmpurile și dumbrăvile prind a se pustii și ei caută în altă parte, unde va fi fiind, altă ospătărie. Pe urmă, la primăvară, tot aicea la noi se întorc. Se înțeleg ca și oamenii și-și dau înștiințările.

— Da, mămuică, zise Dărdindai; au și sălbătăciunile telegrafur lor.

DUPĂ-AMIAZA FOBURGULUI

Un galben orizont căzut departe
Peste maidanul năpădit de ciulinii.
Copiii se opresc din jocul lor,
Ascultă și privesc spre fumul negru
Al unui tren — și iarăși alergînd
Se-aruncă la pămînt,
Lipindu-și urechile de iarba prăfuită —
Azi, ce mai duide pămîntul,
Dar parcă tună undeva în ceruri,
Cînd ceața de sticlă a ploilor
În zări dorite o gonește vîntul.

Petălele dulci ale unui salcîm
Se scutură încet pe caldarîm,

Se scutură și-n pieptul meu — a cîta oară?
Ce vară și ce pasăre coboară?

O adiere oare sau un zbor e
Ce leagănă lîn în văzduh
Sfori lungi cu rufe multicolore.
Nu te opri — de după colț
Apar mașini bulcănute
Trezind cu roțile lor puternice
Praful maidanului, Țipă striviți
Ciulinii ce creșteau netulburaji.

Și-n timp ce cărămînda se descarcă
Atît de roșie, pîrînd că arde,
Foburgul moșie pe-acoperșuri
Visînd fosforescentă bulevard.

A. E. Baconsky

CONTRASTE

Iubesc contrastul viu ce-nchide-n el
o armonie nouă și-nrdăznească,
nu înfruntarea rece de oțel,
ci-alăturarea clocotînd de viață.

Îmi place albul lingă negru stînd,
și Asia alături de Americi,
îmi place grîul prin zăpezi crescînd,
tractorul hruind lingă biserică.

Iubesc plugarii-n sala de concert,
și buchea ce-o învață-octogenarul,
orașul răsărînd într-un deșert,
televizor-adus în sat cu carul.

Iubesc în noapte cerul luminat,
copiii discutînd de-un zbor în lună,
și norii ce berbeci-n cap și-i bat,
pelinul copt cu mierea împreună.

Și fiul de cioban pe reactor,
măceșul stînd furtunî împotrivă,

blazoane vechi de nobili, ca decor
într-o gospodărie colectivă.

Vitrinele ce-alătură firesc
nimiri și rominești și argentine,
flăgnete cu cîntec bătrînesc
în parcurile marilor uzine.

O, dar urăsc contrastul dureros
ce-ar vrea cu moartea viața ș-o-nfrăjească,
urăsc surisul fin și grațios
vecin cu mina-nținsă să cerșească.

Și lumea-n care sînt stăpîni și robl,
mătasea ce foșnete lingă zdreanță,
pe cel ce-ar vrea bătrînul nostru glob
în două împărțit fără speranță.

Și-aici, în ce urăsc și-n ce iubesc,
de-a pururi versul meu o să vibreze!
Iubesc contrastul viu și omenesc
și simfonia-acuscă-n antiteze.

Mihu Dragomir

DARUL

Atît mă doare inima, atît mă doare
că-mi pierde tinerețea-n depărtare,
că-și ia zborul după iarnă, după vară,
și că-n zori sînt mai cărînt decît aseară.

Dar din cite săvîrșisem altădată,
văd că-n urmă a rămas — nimica toată...
Prea devreme-ori prea tîrziu îmi vine-n minte
oare-a mers prin mine lumea înainte?

Bătrînețe, spune-mi tu, mai înțelegăpt:
și pe mine altă masă mă așteaptă!
Dacă n-am întîlnit-o eu, odinioară,
o așterne-n locul meu întreaga țară.

Și pe mine, țara-ncet mă strînge-n brață,
ca pe fiii căror ea le dește viață,
și mă-ndamnă pîrînește să mai stărui,
și pușinul meu poporului să-l dărui...

Înainte de-a muri, o, cine știe,
dacă lasă doi crîifari de veșnicie?
Ce-am visat, să ducă alții mai departe,
prelîndu-mi micul dar și după moarte.

Și de nu e moștenirea prea bogată,
vă las darul meu cu inima curată,
ca urmașii mei să simtă-n cîte-o seară,
cum voiam să fiu și eu odinioară.

Dar cit sînt un strop de singe-n trup — fierbinte —
mă nuncesc cit mai mi-e dat să merg-nainte,
ca să știți că nu-n zadar mi-a strîns în brață
lumea tinăra bătrîna mea viață!

Bătrînețea să m-ajute, să-nleagă,
să dea glas la ce-am voit o viață-ntrăgă:
să fac bine pentru toți, nu pentru mine...
— Tînerțe, te las vîrstei care vine!

Szemler Ferenoz

În romînește de Veronica Porumbacu

Iaca buclucul; numai de nu ne-ar ține mult.

Leșie în cărare o bătrînică îndoită de șele de lingă un tufăriș de mesteceeni, din latura unei căscioare vechi. Dădu ziua-bună văduvei, punîndu-i în mîna o ulcăi de afine. Iar cu cealaltă mîna ulcăița lui Irimie un cucoșel de toamnă:

— Milostivește-te, feciorașul babei, și taie-i gîtul. Să mă îndulesc și eu c-o leacă de zamă bună.

— Mătușă, se amestecă lița Sofia, n-ai dumneata pentru treaba asta vre-un nepoțel? Că noi ne grăbim.

— Is săracă, draga babei, de nepoțel, răspuse bătrîna. Am numai nepoate.

Dărdindai se grăbi să-și scoată din chimiraș bulcherul și zvîrlî departe jertfa descăpătînată, ca să nu fie nimeni stropit de sînge.

— Bogdaprosti, se închină bătrîna. Dumnezeu să-ți deie sănătate și mireasă după pofta inimii. Iar ulcica, atunci cînd va veți întoarce, ș-o lăsați aicea în marginea cărării.

— Săracă babă! suspină lița Sofia. A da Dumnezeu și poate n-oi ajunge și eu ca dînsa. Sîmbătă seara, la desfăcut popoșii la dascălul Groza, ar fi spus pușcașul cel bătrîn Nechifor că se află pe Halăuca o poiană unde odinioară a fost așezare de oameni, fie sat, fie mănăstioară, și, rămînd în locul singuratic și depărtat, au îmbătrînit și ș-au dărîmat livezile, rămînd totuși o samă de meri bătrîni în putere și rodnîc cu îmbielugare în unele toamne. Urșii au și ei înștiințări, și în acei ani cu roadă se adună cum e azi, în ziua lui sîntu Ion taie-capu-pe-curechi, și stau la congres, cum fi zici tu, învățatul mamei: petrec în lege și nu se duc de acolo pînă nu istovesc merele. Numai ligani n-au, ca să le cînte. Dar au venit într-un an oameni cu puști și le-au stricat benchetul. Au bătut în ei cu gloanțele și i-au alungat. Se nemerise o ursoaică pătîită în labă, care se așezase la pămînt și plîngea ca o muierușcă de-a noastră. Nu spun că n-or fi fiind și urși stricători, dar cei care mincă rădăcini și mere și alte poame — cum mărturisea moș Nechifor — nu sînt dușmani. Acei care se spurcă la sînge sînt rari: așa se găsec lotri și ucigași și între oamenii luminați în apa sîntului botez. Iaca, ajungem. Să-mi spui tu, învățatul, dacă mai zăbovim mult aicea.

— Să vedem, răspuse feciorul, simțînd și el o stringere de inimă. Asta or hotărî-o doctorii și profesorii.

— Unde-i găsim? Socot că la casa tovarășului doctor, care-i deosebit de de spital.

Irimie privi cu mirare spre lița Sofia.

De unde-i venise ei să spule așa, dintr-odată, vorba asta: „tovarăși”? Ce știa maică-sa de toate cite ș-au pretrecut în țară în acești din urmă cinci ani? Căci maică-sa avea cu totul alte în minte decît el, și trăia mai mult în trecut.

Văzîndu-l gînditor, cumpănit între grele judecări, lița Sofia îl plîdea grăbind cit putea spre cerdac. Apoi își încetîni mersul îndată ce văzu pe cei care așteptau.

Cine nu cunoștea la Slătiori pe doctorul Costache Hanganu? Are un păr clădit în cap ca o clăie de fîn și ochelari, ca să vadă mai bine pătîmirile oamenilor.

Cel subțiratic și ras la obraz nu poate fi decît profesorul.

Dar cel cu mustăcioara tușinată pe buza de sus? Să fie omul cu care trebuia să se întorcă de la București profesorul? Sprîncele groase, ochii bulbucați.

Lița Sofia vedea toate, fără să se uite într-adins.

— Dragu-mamei, șopti ea cătră Irimia, cînd ajunse sub cerdac; cine-i cel de-al treilea?

— Care al treilea?

— Care nu-i nici tovarășul doctoz, nici profesorul. Cel cu mustăcioa tușinată.

— Apoi nu-l cunoști, mamă?

— Nu.

— Adevărat; n-ai avut cum ști că l-a ferchezuit Zamfirache, bărbierul spitalului. Dar dacă te uști bine la dînsul îl cunoști.

— Vai de mine, băiete, dacă-i Păvăl Sahastru, apoi curat parcă-i dracu de pe comoră! M-a apucat o durere de cap. Era omul lui Dumnezeu și slujitorul omului; iar acumă nici nu mă pot uita la dînsul.

— Mămuică dragă, vino-ți în lire și nu mă face de rușine.

— Nu te teme, cărturarule, căci știu eu să mă port cu lumea. Dar tare m-am înfricoșat. Suie pe scări; cu toată frica, să știi că-s neclintită, lingă tine.

Suru le veni întru întîmpinare.

— Iaca și cinele, șopti ea cu milă mîngîind părul aspru al dulăului. Măi Sgrule, vai de tine!

În cerdac, ochelărosul îi întîmpină, dîndu-le mîna. Asta era o ceremonie nouă, care-i plăcea liței Sofia.

Văduva se înclină cuvințios cătră profesor; și, după făgăduința făcută, se răsuci și cătră dracu de pe comoră. O învăliu privirea grea a celui ce avea a se duce în lume cu feciorașul ei. Dar acea privire grea și stăruitoare era plină de milă și de amurgul unor dureri vechi. Oată cu privirea, veni cătră ea ș-un zîmbet care-i însenînă sufletul ca într-o poiană, după furtună.

Profesorul se adresă liței Sofia:

— Dărdindai ne-a înștiințat că te învoiești să se ducă la Iași, la învățătură. Socot că faci bine. Și profesorul, și prietenul Pavă, o auvea grijă de el.

— Și m-oi ruga și Maică Domnului să ajute și ea... șopti mișcată lița Sofia, stînd dreaptă pe scaun și închizînd o clipă ochii ei verzi.

— De datoria dumneitale cătră călugări ș-a îngrijii tovarășul Sandu. De asta n-avea grijă.

Lița Sofia închise iar o clipă ochii:

— Părinții de la Olaru ș-au milostivit de-o văduvă săracă. Bonul le-a putea fi plătit. Mila ș-a șerie la catastif în cer. Oamenii nu sînt vrednici ș-o plătească.

— Părinții de la Olaru se arată prea mulțumii de plata banilor.

— Așa spun cuvîoșile lor? se miră lița Sofia și oțită. Bucuroasă sint, urmă ea cu băgare de seamă, că băiatul se duce la învățătură și Nică Dărdindai, omul meu, ar fi rînduit tot așa, dacă ar fi trăit. Nică Dărdindai era bărbat înțelept, dar arăta uneori asprime. Tovarăși, bine am trăit cu el și, în primăvara mea, am înflorit. Mă bătea uneori, căci știam că are să vie iar la mine, să mă cuprîndă — ș-a dus și nu ș-a mai întors. Nu mi-a rămas de la dînsul nici floare, nici scrisoare. Nu-i visez în somn, căci totdeauna sînt trudită de muncă; îl visez numai trează. Stau citeodată uitîndu-mă la un brad mîndru și-mi aduc aminte de dînsul. Mă mai mîngîi văzînd mila ochilor lui Irimie. Mi-a rămas de la dînsul fecior vrednic.

Mă bucur acumă văzînd că și domniile voastre sînteli prieteni ai taților acestui fecioraș. Să se ducă unde spuneti, să se facă un mecanic vrednic cum e tovarășul Sandu al domniilor voastre; și, cînd m-oi întrednici să ajung la el, apoi să mă fudulesc că m-a plimba prin Iași cu automobilul ca pe o doamnă.

Declarația ce fusese acordată acelor profesori și doctori a luat sfîrșit cu aceste cuvînte, și doamna, cu opinci cam mari și noșile negre la colțunii de lînă albă, ridicîndu-se de pe scaun, și-a struccurat dreapta în sin, căuînd mînucșorul de bușuoc. Îndată ș-a împrașiat în cerdac mireazmă ascuțită. C-un zîmbet pe care numai el îl avea pe obrazul mîhnit, cu părul încărîntat, acusc dibaci de o grime neagră și de că-sînce nohotie, veni la profesor dîndu-i mîna mică, uscată de muncă; aceeași mîna o cuprînsse și doctorul Costache Hanganu și pe urmă Pavel Sahastru, în fața căruia zîmbetul muncitului se stîpîne și ochii se feriră ca de o vâpaie neagră. În mîntea ei puțînă, acel așa zis sahastru rămînea tot „Cel de pe comoră”.

Lița Sofia se retrase cuvințios, luîndu-și feciorul; căci lumina lumii înclina cătră siniori și amîndoi aveau a se grăbi ca să îndeplinească ritualul sfîrșitului zilei.

La vatra de-afară, din ogrăzoara lor de la Olaru, erau pregătite găteje și ceanașuri atîrnat în cujbă acoperit cu strachină. În acel ceanaș se afla din vreme pusă apa îndulcită cu sare și presărută cu omețită de făină de porumb. Fusese îngădui în preajma vetei și cînela slobozit din lanț.

Numai decît Irimie scapără și a prinde un firuș de iască; îl învâlește repede în iarba uscată și îrunce vechi și îndată limbi vezi de flăcări ling fundul schjei. În sat se aud glasuri chemîndu-se, viței murgînd, găni cotoacănd, cîni zăpînd — ca totdeauna în acel ceas al amurgului. Miroase a lapte fier; copiii au țînguri de miei. Aceiași și același tablou din adîncimea vremii.

„N-am animale pe lingă casă, șoptește oțînd lița Sofia; dar avem fecior vrednic și nădejde multă.”

„Ochii lui, floarea cîmpului.”

Lița Sofia îl ștupește ușor și furîș pe feciorul ei, ca să nu-l deoache.

Ilustrații de COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

SCRITORII SALUTA CONGRESUL

DUMITRU ALMAȘ

Cind urci spre piscurile Jării caput ale creației artistice firese cînd să faci din cînd în cînd o popas. Să-ți așezi desagul de drumeț alături. Să privești în urmă ceea ce răzvăliuși. Să te sfăștuești cu pietoni. Să te întreb: am mers bine? Am văzut și am cîntat tot ce trebuie să vadă și să cîntă? Da ce rămas în urmă cultura tovarăș? Și, mergînd înainte, am realizat acele țancuri de creație pe înălțimea cărora să pu-

CAMIL BALTAZAR

Aștept ca, în cadrul dezbaterilor Congresului scriitorilor, forum cultural cel mai înalt, să se analizeze munca redacțiilor revistelor Uniunii scriitorilor. Să se discute felul în care munca în cadrul acestor colective s-a dus în spirit partinic și, constatîndu-se deficiențele, să fie luate măsuri de îndreptare. Se cuvine de asemenea să fie analizată activitatea editorială și mai cu deosebire raporturile dintre edituri și scriitori.

are eu esențial, a vieții văzută prin concepția marxist-leninistă, grație căreia obții interpretarea justă a fenomenelor contradictorii din realitate. ...Dar peste toate acestea, cel mai important lucru ce stă în fața noastră, este că acest prim Congres al scriitorilor din R.P.R., ne găsește — pe cei din generația mea — nu numai cu înaintași cu creștetul nins de aur și aureolat de glorie, pășind tinereste cu opere proaspete în fruntea timpurilor deschise înaintea lor, înaintea noastră a tuturor, ci că ne găsește și cu la col cu liniile de maturitate lui Titus Popovici, cu să vorbim numai de prozatori și numai de mezinul nostru.

Da, are dreptate Petru Dumitriu cînd vorbește de „secol de aur”, veacul de aur al literaturii noastre. Numai că, spre deosebire de autorul „Pasării Jurtului”, noi credem că acest veac nu trebuie abia să înceapă ci că a și început. La congres — ca sub o primă arcadă a veacului de aur — vor sta cărțile apărute în cei doisprezece ani. Vor sta ca angajament de a fi depășite și ca un salut adus Congresului.

să se discute și o serie de chestiuni practice, specifice regimului de sprijinire a condițiilor, cum ar fi: raporturile dintre redactori și scriitori; respectul scriitorilor pentru contractele ce le semnează, dar și obligația editurilor de a le înlesni și mai mult munca; problema deplasărilor pentru documentarea în regiunile „grele”; necesitatea ca Fondul literar să sprijine în egală măsură pe toți scriitorii — evident, cu atenție specială pentru cei care se află „pe șantier”; accesul mai larg în paginile publicațiilor literare pentru toți scriitorii, membri și nemembri ai Uniunii și altele.

NICOLAE DELEANU

C. IGNĂTESCU

este însă că nu trebuie să ne arătăm prea îngrijorați. Desigur că în anii care au trecut de la 1944 încoace, s-au scris opere care au murit în suferință în care s-au născut. Desigur că altele vor muri odată cu autorii lor. Desigur că s-au scris și opere care vor constitui o mîndrie pentru literatura noastră din toate timpurile. Și tot o mîndrie va rămîne — și pentru noi și pentru cei care ne vor privi din depărtările viitorului — constatarea că în această perioadă, scriitorii din toate generațiile contemporane, uni toți, din cîntecul revoluționar al vremii, alții, s-au pomenit umăr la umăr, înfrunzîți în aceeași concepție a vieții noi, înfrunzîți efort ascendent către construirea socialismului.

C. IGNĂTESCU

Aștept Congresul cu deplina convingere că el va arunca lumina înțelegerii asupra dramaturgiei noastre. Evident, dezbaterile vor fi substanțiale însoțite prin experiența discuțiilor anterioare (de pildă, cele purtate cu un an în urmă în coloanele „Gazetei literare”); dar, spre deosebire de trecut, intervențiile vor avea oatură și finalitate.

tem scruta marea și nesfîrșita îndatorire ce ne va sta veșnic în față? Și, mai ales, în acest popas, trebuit este să ascultăm poava călduie despre cele ce avem de realizat, ca să fim cît mai de folos oamenilor. Ca un asemenea popas apare Congresul nostru al scriitorilor.

Carlea este fructul inimii și minții noastre spre inimă și mintea oamenilor. Dacă scriem pagini din care se degajă mirosul greu al neadevrului, al scepticismului și al searbădei tristefi, lectorii au putea să amestecă și să lungească în jos cu scriitor pe tot, prăvălindu-se în prăpăstii din urmă. Dacă ficțiunile cărți îmbinate de un optimism nefiresc, narcotizant, nesocotind calitatea literară a vieții, vom risca să ne îmbăta de încredere orbe și ne vom poleni și noi și eventualii cititori în prăpăstii dinainte.

In perioada de minunată eflorescență literară și artistică de azi, sînt de o capitală importanță relațiile dintre edituri și autori. Operativitatea activității editurilor are un caracter politic. Prin această operativitate ele slujesc cauza noastră.

Sînt încredințat că în cadrul lucrărilor Congresului nostru, se va anunța intrarea în vigoare a legii drepturilor de autor, la care se trezeste de altă vreme, întregă și îmbunătățită față de cea veche. Salutînd, cu nemărginită bucurie primul Congres al scriitorilor, mă aștept cu participanții la lucrările sale să găsească în standuri și librării, pe lînga bogatul și feluritul buchet de opere literare — și un buletin bio-bibliografic al cărților scriitorilor noștri.

Socotesc că scriitorii așteaptă de la Congresul ce ne stă în față nu numai o perorare de vorbitori și de teme dezbătute metodologic și mecanic. Ferestrele care vor fi deschise spre perspective ample și adînci, de către aceste discuții sau puneri de probleme, sînt privilegiate, așteptate de atenția, de conștiința celor ce vor să dăruiască ceva bun, valabil patrimoniului literar.

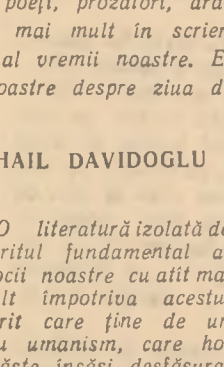
URY BENADOR

E necesar ca din lucrările Congresului să reiasă limpede care vor fi metodele cele mai sigure pentru a reflecta partinică a vieții, a construirii socialismului.

Pentru mine, avînd de alcătuit coraporiul despre dramaturgia noastră nouă și urmărind îndeaproape dezbaterile care s-au purtat în ultimii ani — dezbateri care au privit probleme din însăși inima literaturii noastre — a devenit cu mult mai clară decît pînă acum sarcina importantă pe care o au scriitorii de a reflecta în operele lor pe omul care hotărăște și duce mai departe destinele țării noastre: omul constructor al socialismului — comunistul.

MIHAIL DAVIDOGLU

O literatură izolată de spiritul fundamental al epocii noastre cu atât mai mult împotriva acestui spirit care ține de un nou umanism, care hotărăște însăși desfășurarea istoriei într-un anumit sens — o astfel de literatură este de neînchipuit și absurdă.

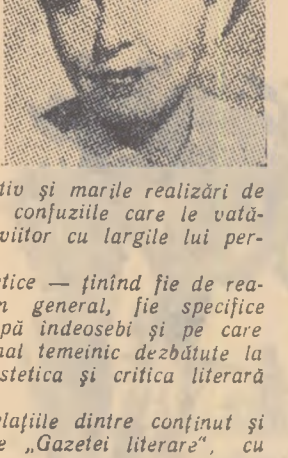
Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

M-am născut ca scriitor sub semnele libertății, în frumoasa zodie a comunismului. Partidul, prin neobosită îndrumare m-a ajutat să evit mîna decadentismului făcînd ca scrisul meu să meargă pe o cale sănătoasă și clară, să se îndrepte către idealurile înalte ce animă poporul nostru.

DUMITRU ALMAȘ

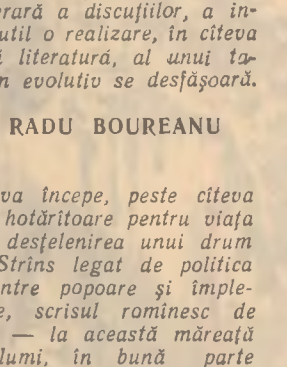
Sînt conștient că primul Congres al scriitorilor noștri va justifica pe deplin marea importanță care i se acordă, atît din partea conducerii partidului și a statului, cît și din partea tuturor cetățenilor iubitori de literatură.

CAMIL BALTAZAR

Ar fi de dorit, ar fi bine, ca după însumarea în sute de pagini în presa literară a discuțiilor, a întrebărilor, să urmeze în timp util o realizare, în câteva mii de pagini de adevărată literatură, al unui tablou amplu al vieții așa cum evolutive se desfășoară.

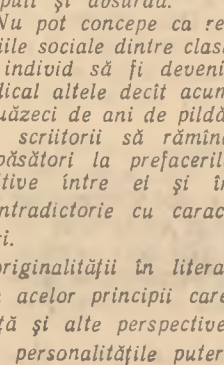
RADU BOUREANU

Ar fi de dorit, ar fi bine, ca după însumarea în sute de pagini în presa literară a discuțiilor, a întrebărilor, să urmeze în timp util o realizare, în câteva mii de pagini de adevărată literatură, al unui tablou amplu al vieții așa cum evolutive se desfășoară.

Dintre atlece lucruri foarte necesare literaturii, cite se vor discuta la Congres, vreau să insist aici și să atrag în chip special atenția asupra datoriei pe care-o avem cu toții — poeți, prozatori, dramaturgi — să zugrăvim tot mai mult în scrieri mari, durabile, pe omul nou al vremii noastre. El stă în centrul cărților noastre despre ziua de azi.

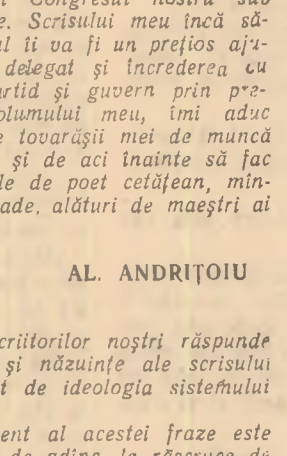
MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Micile succese dobîndite pînă acum de către partidul și scriitorii noștri de frunte care, mi-au îndrumat, prin exemplul lor, condeiul.

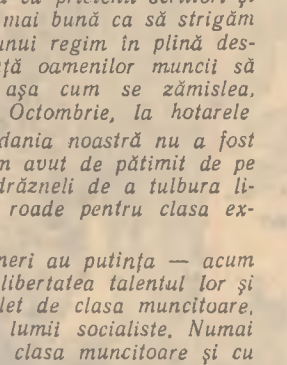
AL. ANDRIȚOIU

Sînt unele probleme teoretice — fiindcă fie de realizarea operei de artă în general, fie specifice poeziei — care mă preocupă îndeosebi și pe care le-aș vrea mai amplu și mai temeinic dezbătute la Congres, decît a făcut-o estetica și critica literară pînă acum.

Discuția cu privire la relațiile dintre conținut și formă, începută în paginile „Gazetei literare”, cu toate erorile care s-au ivit, mi se pare că vîdește o preocupare mai serioasă pentru chestiunile teoretice — lucru laudabil și binevenit.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

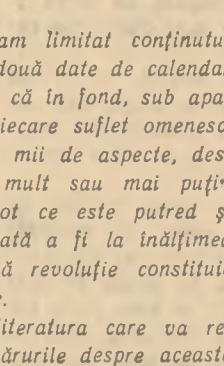
RADU BOUREANU

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

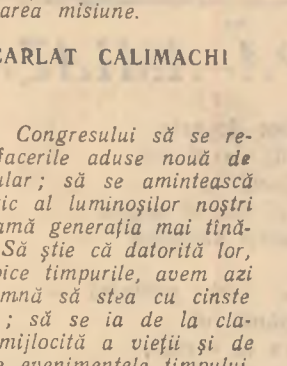
Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

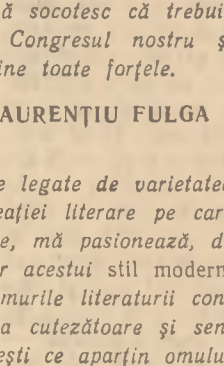
RADU BOUREANU

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

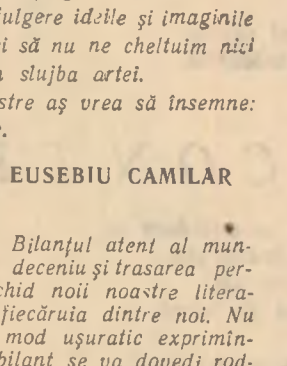
Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

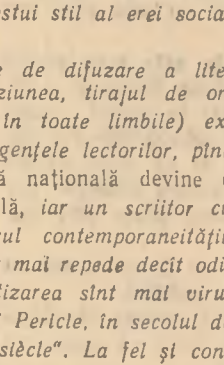
RADU BOUREANU

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

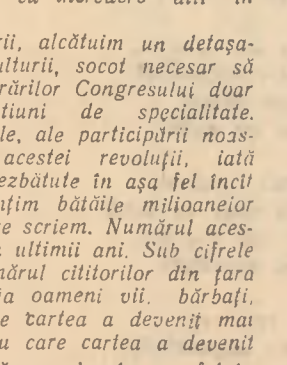
Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

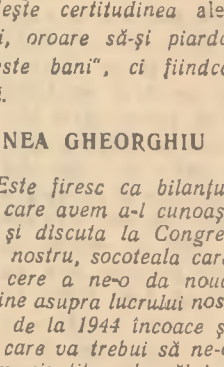
RADU BOUREANU

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

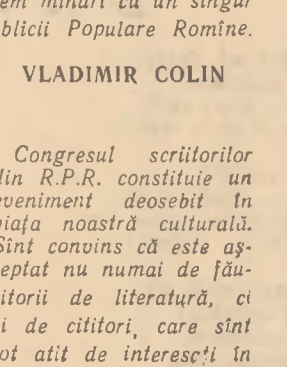
Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

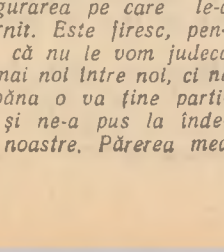
RADU BOUREANU

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

MIHAIL DAVIDOGLU

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Lucrez la romanul „Între noapte și zi” stăpînită de un singur gând: trebuie să scriu mai bine decît am scris pînă acum. Și voi scrie!

Am încercat, împreună cu prietenii scriitori și ziaristi, să găsim forma cea mai bună ca să strigăm adevărul, să arătăm racla unui regim în plină descompunere și să dăm puțință oamenilor muncii să întrevadă viața cea nouă așa cum se zămislea, după Marea Revoluție din Octombrie, la hotarele noastre dinspre răsărit. Strădania noastră nu a fost ușoară și mulți dintre noi am avut de pătimit de pe urma acestei nemeiaște îndrăzniri de a tulbura liniștea plăcută și bogată în roade pentru clasa exploatarea de atunci.

SCRIITORII SALUTA CONGRESUL

late. Si viscu - acest ameleon vegetal - e verda; sal stimp.

Viscu liberalizantului, al formalizantului, al proletarietului este insidios. El trebuie stimpat fara menajamente.

Noi trebuie sa dam cititorilor nostri opere sanatoase, suculente si variate, nu hibridi si compromisuri oricari ar parea ele de amuzante si de atractive; cititorii - si noi scriem doar pentru multe sute de mii de cititori - le refuza.

Asadar, dupa mine, Congresul nostru este un bun prilej pentru ca, toti laolalta, prin infruntarea curajosa si loiala a opiniilor sanatoase - sa combatem, si de acum inainte, la fuziunea unor opere demne de epoca noastra, de patria noastra socialista si de indrumatorului nostru, partidul clasei muncitoare.

EUGEN JEBELEANU

Din discutii care au precedat Congresul nostru, se degaja pentru oricine o impresie de sanatate si de vigoare spirituala, de tinere si entuziasm. Este, cred, impresionant sa inleghi ca marea majoritate a scriitorilor nostri i-au propus ca prin activitatea lor creatoare sa fie alaturi de poporul care asteaza o noua orinduire sociala.

Fate in care scriitorul este considerat ca purtatorul de cuvint al celor mai inalte nazuiri populare.

Oameni de cultura din occident, oaspeii ai farii noastre, marturisesc adesea cu amara cugetare ca la ei acasa lucrurile stau cu totul alt fel. Confuzia ideologica, spaima in fata ororilor sociale, goana dupa o bucatie de pline, dau nastere destul de adesea la opere literare care injosesc individul uman - de alt fel, propus si previstit de unii ganditori burghezi.

Este usor de banuit ca tinerii se macina in aceasta atmosfera, cite tanine se troscesc, cite valori pierde umanitatea.

Daca lucrurile Congresului apropiat vor duce pentru noi, cei de aici, la o inced mai temeinic orientare, la o perfectionare a uneltelor noastre, ele vor insemna, fara indoiala, si un mesaj trimis prietenilor nostri din strainatate, acelor scriitori care nu si-au pierdut credinta in rosturile inalte ale artei lor.

NICOLAE JIANU

Dupa debaterile care au avut loc in ziare si in reviste cu privire la creatia de arta romaneasca in preajma Congresului - dupa cuprinzatorul raport al lui Florin Tornea de la plenara sefitei de dramă, dar mai ales si inainte de toate, după cel de la doilea Congres al P.M.R. unde problemele creatiei artistice au fost enunțate, aprofundate cu limpezime, hotărâre și cu o

caldă încredere în puterile și dragostea noastră pentru popor și în strădania noastră spre un înalt nivel artistic, astfel încât - lucru de neînchipuit pentru un scriitor din generația mea - aceste probleme sînt cu consecvență ridicade la înalțimea unor preocupări de stat și de partid - sînt profund încredințat că primul nostru Congres va așeza temeinic o piatră de hotar în progresiunea noastră spre socialism, laolaltă și înfrățiri cu muncitorii de toate categoriile.

Sînt încredințat că acest prim Congres al scriitorilor din R.P.R. va fi o mare adunare de muncitori calificați, creatori autentici de artă și de frumos, că se vor dezbate și se vor clarifica cu pătrundere și cu seriozitate, cu adevărat dragoste fratească, probleme și se vor da sugestii, datorită cărora se vor scrie poezii, romane, din ce în ce mai bune. Și piese - deoarece mai mult decît orice, teatrul îmi stă pe inimă și în inimă.

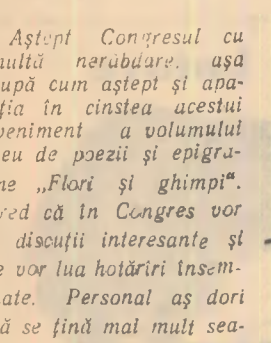
AL. KIRIȚESCU

Sînt mari și multe așteptările legate de Congres. Aș vrea să amintesc numai una din ele. Congresul va întări, fără indoială, în rîndurile scriitorilor conștiința că munca fiecăruia în parte este un bun al tuturor și, ca să reprezintă un fragment dintr-o mare lucrare obștească.

Cu cît acest sentiment de responsabilitate colectivă va fi mai puternic, cu atît literatura noastră va avea mai mulți sorși să se afirme ca o prezență masivă, unitară, cu trăsături profund caracteristice în ansamblul literaturii mondiale. Este timpul și există datele morale și condițiile materiale, ca poporul nostru să-și manifeste, așa cum se cuvine, valorile spirituale într-o sferă mai largă decît cea a propriilor hotărâri. Avem de adus o contribuție, nu lipsită de interes, la conștiința contemporană și Congresul va fortifica, cred, în spiritul scriitorilor, acest adevăr.

HORIA LOVINESCU

Aștept Congresul cu multă nerăbdație, așa după cum aștept și apariția în cinstea acestui eveniment a volumului meu de poezii și epigrame „Flor și ghimpi”. Cred că în Congres vor fi discuții interesante și se vor lua hotărâri însemnate. Personal aș dori să se fiind mai mult seama de îndrumările Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român, care recomandă mai multă atenție omului și satirii în producția noastră. Pînă acum ele au fost aplicate timid, deoarece revistele și editurile nu au fost destul de încurajatoare în acest sens. Redactorii tineri în preajmă seamă de susceptibilitatea celor vizați și nu acceptă decît lucruri cenusii și fără viațacitate necesară umorului. Aș mai vrea ca săgețate satirilor să nu se mai îndrepte exclusiv asupra taxatorilor care nu dau restul, asupra celor de la „Alimentara” care dau lipsă la cîntar, asupra ospătătorilor și frizerilor care primesc bacșiș etc.

Viața e mult mai complicată. Ea nu se limitează numai la abuzii eroi de care literatura noastră hazlie de azi are.

TUDOR MAINESCU

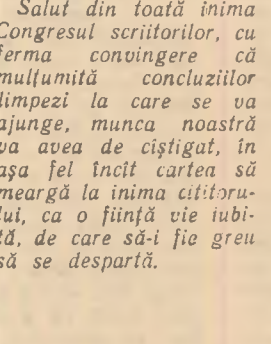
Aștept cu emoție și încredere lucrările primului Congres al scriitorilor din țara noastră.

Congresul va deveni cu siguranță unul dintre cele mai importante evenimente ale frontului nostru literar, ale frontului ideologic general, de o însemnată istorică. El va consemna noua orientare tematică, ideologică-artistică a literaturii noastre de după 23 August 1944, victoria acestei noi orientări. Sub îndrumarea de zi cu zi a partidului și în focul unei înverșinate lupte ideologice a țesut birourile lupta pentru realismul socialist, pentru o literatură pătrunsă de spirit de partid, pusă în slujba poporului muncitor.

Dezbatelile Congresului vor oupeinde jura indoială și analiza realității, greutăților, care mai sînt jenes dezvoltarea literaturii noastre pe acest drum nou, și a căror rezoluare va îndrepta literatura noastră spre un nou gînt. O atenție deosebită trebuie să acordăm sarcinilor și mai mari care stau astăzi în fața literaturii noastre, luptei pentru asigurarea unei juste perspective a dezvoltării ei, a victoriei depline a realismului socialist. Congresul trebuie să devină o tribună a luptei pentru realismul socialist. Sînt convins că el va condamna cu țarie liberalismul și dogmatismul, abaterile de orice fel de la realismul socialist, va înțera manifestările din literatură ale ideologiei burgheze, va risipi confuziile, aducînd claritate, lumină, în rezoluarea unor probleme teoretice de mare însemnată pentru momentul actual al creației noastre literare și artistice. El va consemna, de asemenea, necesitatea sporirii eforturilor noastre pentru o participare creatoare mai activă la construirea socialismului.

Congresul ne va ajuta să cunoaștem mai bine ceea ce avem de făcut, să găsim mijloacele cele mai potrivite pentru înviuarea vieții literare, să creăm atmosfera cea mai favorabilă creației literare, stimulării și manifestării tuturor forțelor scriitoricești, să îndrumăm tot ceea ce duce la risipă și consumul graului de energie creatoare. În acest sens va fi și un prilej de a ne angaja la o muncă de creație susținută, valoroasă, strîns legată de construirea societății noi, socialiste, - îndeplinind-ne astfel datoria de onoare pe care o avem de a stărua cu pașune și credință poporul nostru muncitor.

AUREL MIHALE

Salut din toată inima Congresul scriitorilor, cu ferma convingere că mulțumită concluziilor limpezii la care se va ajunge, munca noastră va avea de câștigat, în așa fel încît cartea să meargă la inima cititorului, ca o inimă vie iubită, de care să-și fie greu să se despartă.

SANDA MOVILA

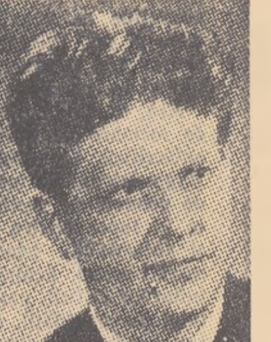

Peste cîteva zile vor avea loc, la București, lucrările primului Congres al scriitorilor din R.P.R. un eveniment de mare însemnată nu numai pentru scriitorii și pentru întregul popor muncitor. Așa cum muncitorii se adună adesea în congrese și conferințe pentru a înțoași unii de la alții cum să aplice metodele cele mai înaintate în scopul dezvoltării economiei socialiste, cum țărani fructuși ai recoltelor bogate se sfătuiesc să smulgă pămîntului roade mai multe și mai bune, scriitorii se adună în Congresul lor, pentru a țrae în revistă importanțele succese obținute pînă acum și pentru a discuta probleme de creație, în vederea ridicării pe noi cîmgi a literaturii pusă în slujba poporului.

Noi, scriitorii, știm că poporul așteaptă să creăm în curțile noastre figurile veridice și luminoase care țraesc socialismul. De aceea, pe baza însușirii creatoare a înțăviturii marxist-leniniste, sîntem datori să studiem profund realitatea și să dăm opere valoroase, care să ogîndească nu doar și să-l ajute să iasă învingător împotriva vechiului. Activist în domeniul literaturii partinice, scriitorul combatte ideologia burgheză, liberalismul și anarhismul. Contribuie, prin operele sale, la educarea patriotică a tineretului, este un luptător pentru triumful ideilor marxism-leninismului, pentru construirea socialismului în patria noastră. Urmînd exemplul marilor scriitori progresiști din literatura universală și, în primul rînd, exemplul scriitorilor sovietici, scriitorul romîn la parte activă la apărarea nobiliei cauzei a păcii.

Salut călduros primul congres al scriitorilor din Republica Populară Romînă, fiind convins că el va constitui o însemnată contribuție la realizarea unei literaturi din ce în ce mai înfloritoare, pusă în slujba binelui și a fericirii poporului.

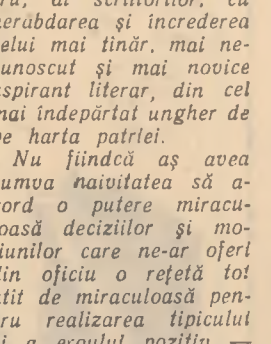
ȘERBAN NEDELCU

Cu ani în urmă, în celelulele umede și întunecoase ale Doftanei se făcuse o partidă a literaturii noastre noi. Erau cîntece, poezii, mici piese, schițe. Majoritatea s-au pierdut. Unele au supraviețuit totuși, ajungînd pînă în zilele noastre. Într-unul din cîntecele păstrate se povestește cum nu se clatină în luptă comunistă pentru că: „În beznă celui de osîndă... Soarele credinței se izbindă... Dogorește-aprins!”

În ziua Congresului nostru aș dori să exprim urarea ca din rîndurile scriitorilor să se ridice cît mai mulți asemenea artiști cetezători în țara și dea imaginea deplină a „Soarelui credinței în izbindă”, care ne dădea putere în celelule umede și întunecoase ale Doftanei, iar azi strălucște în fațole, privirile și inimile oamenilor.

MIHAI NOVICOV

Aștept Congresul nostru, al scriitorilor, cu nerăbdație și încrederea celui mai finar, mai necunoscut și mai novic aspirant literar, din cel mai îndepărtat ungher de pe harta patriei. Nu fiindcă așa avea cumva naivitatea să acord o putere miraculoasă deciziilor și moțiunilor care ne-ar oferi din oficiu o rețetă tot atît de miraculoasă pentru realizarea tipicului și a eroului pozitiv - problema cea mai acută a literaturii noastre de azi. Ci fiindcă nu păstrez nici cea mai mică indoială că prin dezbaterile Congresului, scriitorii se vor învecinați să aacă

mai multă lumină și o definiție clarificatoare în confuziile care au dezorientat adesea afit pe tinerii începători, cît și pe scriitorii cu veche și pierăncărată experiență.

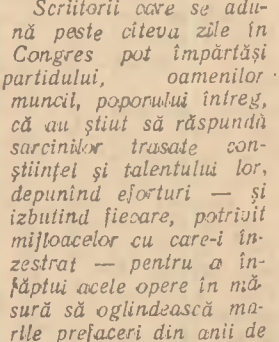
În doispzece ani, literatura noastră a realizat un mare progres și a străbătut o cale imensă. E înconștabil! Dar cu distul și dăunătoare dificultăți, deși totul a fost pus de către partid și regim la îndemîna creatorului și creației, în condiții absolut necunoscute trecutului.

Discutind la lumină, cu tot curajul, adevăratele probleme ale creației, așa cum le vedem și le simțim, și așa cum ne dor pe noi, scriitorii, am speranța desăvîșită că odăla cu Congresul vom face un pas hotărîtor istoric, înainte.

Un pas hotărîtor înainte în ce privește condițiile spirituale și materiale de creație, ale scriitorului, creat de regim și de partid, care au prețuit de la început, în adevărată măsură, rolul social al scriitorului, și care pe drept cuvînt așteaptă ceea încă mai mult și mai bun de la noi.

Și, în sfîrșit, un pas hotărîtor istoric înainte în slujirea hantului și dragului nostru popor, cu ale cărui năzuiri am fost, sîntem și vom rămîne identificați, prin ce ne va cădea pana din mînd la masa de scris.

CEZAR PETRESCU

Scriitorii care se adună peste cîteva zile în Congres pot împărțasi partidului, oamenilor muncii, poporului înțreg, că au știut să răspundă sarcinilor trasate conștient de istorie și de deputatul talentului lor, și izbutind înțerea, potruți mijloacelor cu care-î înțezărat - pentru a înțiația acele opere în măsură să ogîndească marle prefecrii din anii de după eliberarea patriei, să ajute la deslășurarea și adăncirea lor în ritm neostenit, să contribuie la pămădirea în țipare frumoașe a sufletului țăritorilor vieții noastre noi.

Se înțelege că am da dovadă de o neingăduță ușurătate dacă am țrae cu vederea unele lucruri - nu sînt din fericire multe - care nu trebuiau scrise și, cu atît mai puțin țipărite, întru nimic fofortore, ba chiar dăunătoare cauzei construirii socialismului. Ele au țesit, cum era și firesc, de sub condieile acelor scriitori care s-au așezat la masa de lucru înainte de a fi cunoscut viața în toată complexitatea ei și de a se fi pătruns de îndemărlle partidului. Acești scriitori n-au putut, ca alare, să se ridice la nivelul nevoilor și cerințelor poporului, să afle că - așa cum atreaga luarea-aminte Raportul Comitetului Central, prezentat la Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român - artei veritabile „îi este străine frigiditatea și naturalismul”.

Mai mult și mai greu decît afit, unii dintre ei s-au făcut, conștient sau inconștient, purtători ideologici dușmanului.

Un bilanț obiectiv ne îndreptățește să ajungem totuși, fiind șeama de ceea ce s-a creat sântos, valabil în acești doispzece ani de viață nouă, liberă, la încheierea la care ajunsese și V. T. Lăși cu prilejul congresului scriitorilor din patria sa. El spuse, cîntărind succesele literaturii sovietice în răsțimpul dintre două congrese, fără a-l țrae cu vederea nici țipsurile: - Sîntem bogăți!

Am putea să spunem și noi la fel. Avem într-adevăr temeiuri să fim mîndri și bucuroși. Dar avem cu atît mai imperios datoria să creăm opere tot mai multe și tot mai bune, care să ne dea dreptul de a merita pe de-a-nregul prețuirea și iubirea și sprijinul partidului, prețuirea și iubirea și sprijinul poporului.

ION PAS

Salut Congresul Uniunii Scriitorilor din R.P.R. cu sentimentele, în același timp, melancolice și festive ale unuia dintre veteranii scriurii contemporane, care de peste patru decenii a asistat și participat la deslășurarea vieții noastre literare.

Melancolic, dar și mă gîndesc la unii de demult ai grelelor începuturi, ai deziluziilor constante, ai ostilităților editoriale, ai vitregiei statului, ai lacrimilor acumulate și ai lungului cortegiu de victime premature.

Festive, dacă întorc de jurîmprejur ochii și priveșc cohortele talentelor tinere, reședințele de creație, căminele și cantinele, noile condiții ale țiparului, țirajele astronomice, înlesnirile Fondului Literar și cite altele.

Din perspectiva aceasta, în care prezentul înfruntă trecutul, doresc lucrurilor Congresului, care pentru prima dată intrunește laolaltă frunțași și ucenicii ai tuturor generațiilor, un succes deșevirșit. Doresc dezbaterilor lui, indiferent pe ce temă, material sau ideologică, să se păstreze cu fermitate la cel mai înalt nivel, spre binele și pentru bunul renume afit al breslei cît și al culturii noastre.

PERPESICIUS

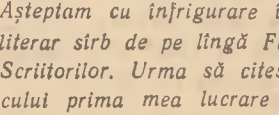
Aștept cu interes și încredere dezbaterile Congresului. Cred că dintr-o deschisă și curajoasă luptă de opinii, literatura noastră - cu bogătele ei realizări - și în special poezia nu vor avea decît de câștigat.

E vorba de o înțălțare pregnantă și edificatoare a ceea ce este cu adevărat bun în creația de pînă acum, de punerea în lumină a adevăratelor puncte trigonometrice de pe care se poate călța pe vîrile peisajului viitorului. Și e vorba, în al doilea rînd, de a arăta și respinge pozițiile și orientările înșoapate care dăinuie și mai frînează mersul nostru înainte.

Cred de asemenea că un rezultat binevenit al dezbaterilor va fi și revizuirea acelor practici, atitudini și țeriri nefaste în vîntulea cărora proletcultismul și înșustimea gîndirii artistice și-au putut face de cap.

Am convingerea că în acest fel Congresul care ne stă în față va face ca arbele poeziei să se deschidă spre zborul și mai frumoașe și mai înalte.

AUREL RAU

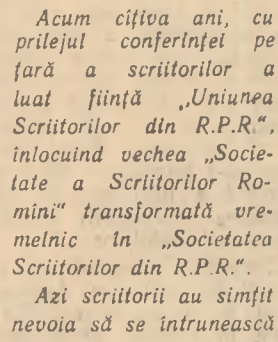
Mi-aduc bine aminte. Era într-o zi a anului 1949. Așteptam ca înfringura începerea ședinței cercului literar sîrb de pe lîngă Filiala „măsoara a Uniunii Scriitorilor. Urma să citească la cea ședință a cercului prima mea lucrare literară. Ce impresie va face celor prezenți? Asta mă frămînta, asta voiam să știu înainte de toate.

Și am aflat. Cei prezenți, la închiderea ședinței m-au felicitat, spunîndu-mi că am talent. M-am întors acasă de la cercul literar, fericit și cu dorința de a munci cu elan. Mă gîndeam mereu: putea-voi oare să realizez ceea ce am visat cu mulți ani în urmă? Se va putea citi oare numele meu pe coperta unei cărți oricît de modestă ar fi ea?

Anii au trecut, unul după altul. Astăzi îau pentru nu știu a cîta oară cartea pe coperta căreia stă scris sub numele meu titlul: „Zlatno more” (Marea de aur). Aceasta este prima mea nvelă de proporții mai mari, aparută în Editura de Stat pentru literatură și artă. Mă uit la carte și mă gîndesc la drumul pe care l-am străbătut. Mă uit și mă gîndesc la partidul nostru, fărînt al altor țări, care mi-a dat curaj cînd mă simțeam înșingurat, care mi-a arătat cum să înving greutățile, care mă înțeațat cum să pătrund mai bine în sufletul omului nou.

Sînt toate acestea și mă întreb: dacă n-ar fi fost partidul și regimul în care trăiesc s-ar fi împlinit oare visurile mele și ale tovarășilor mei? Ar fi putut minoritatea națională sîrbă din Republica Populară Romînă să citească în limba ei maternă despre ea, despre viața și realizările ei? Fiește că nu!

SVETOMIR RAICOV

Acum cîștia ani, cu prilejul conferinței pe care a scriitorilor la luat ființă „Uniunea Scriitorilor din R.P.R.”, înlocuind vechea „Societate a Scriitorilor Romîni” transformată vremelnic în „Societatea Scriitorilor din R.P.R.”.

Azi scriitorii au simțit nevoia să se întrunească într-un Congres.

După cum se vede lucrările acestui Congres vor fi de o deosebită însemnată.

În primul rînd raportul primului secretar ne va spune ce a realizat și ce nu a realizat „Uniunea Scriitorilor din R. P. R.” ca „Uniune” precum și ce scriitorii prin lucrările lor, poezie, proză, teatru, critică, au contribuit la patrimoniul literaturii pusă în slujba și lămurirea poporului.

Avînd cîntea să spun și eu cîteva cuvinte la primul Congres - conferința a scriitorilor am încheiat astfel: - Astăzi, și nu spun asta ca să micșorez meritul și cu seamă alături tinerilor, arta și cultura sînt înscrise în constituția R.P.R. iar Partidul Muncitoresc Romîn al cărui principiu este culturalizarea maselor, a întins o mînă viguroasă și generoasă scriitorilor, ridicîndu-le în primul rînd moralul.

În condițiile acestea scriitorii n-ar mai merita cîntea de a fi numiți scriitori, dacă n-ar corespunde misiunii ce li s-a încredințat.”

Congresul va cerceta deci în ce măsură au corespuns scriitorii și care va fi pe viitor activitatea lor.

MIHAIL SORBUL

Noi scriitorii din R.P.R. vedem în Congresul care se pregătește, o piatră de hotar a mersului nostru înainte, un prilej de a privi înapoi către succesele și insuccesele noastre și a chibzui la ceea ce e de făcut de aici încolo, care sînt sarcinile noastre cele mai însemnate.

Nu încapă indoială că literatura noastră nouă a avut pînă acum succese deosebite de remarcabile. Trăim în timpuri noi, minunate, într-o

realitate nouă cu o industrializare și o tehnizare fără precedent a țării noastre, cînd formele noi ale economiei și ale societății dau relațiilor dintre oameni o bază cu totul nouă, grandioasă și într-adevăr omeoasă, deslegînd toate puterile omului, puteri valoroase, îndrăznețe, creatoare.

Această realitate trebuie să fie cucerită pentru literatură, cercetată, trăită și redată apoi artistic.

Conștii de partid, plămăntorilor și înțăviturilor tuturor acestor uriașe transformări, poezii și scriitorii noștri au pornit să zugrăvească prezentul nostru căldușii de meloda realismului socialist.

Insuccesele de pînă acum, schematicismul, insuficiența grijii pentru măiestria artistică, superficialitatea, banalizarea ei, înțredărișu sau în negru, toate acestea au fost consecințele unor abateri de la spiritul de partid în literatură. Congresul nostru ne va ajuta să cunoaștem mai bine acest adevăr mai întîm și mai organic de partid.

În acest fel, literatura noastră va cîștiga enorm în frumusețe, adăncime, maturitate și valoare. A fi pătruns de spiritul de partid, înseamnă a realiza forma spirituală a legăturii noastre cu poporul muncitor, pentru care creăm și trăim, - și care este izvorul inspirației noastre creatoare.

ALFRED MARGUL SPERBER

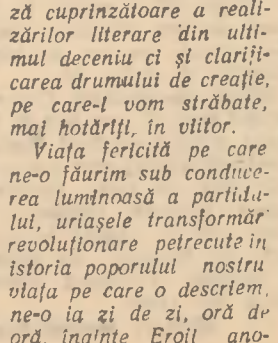

Sînt convins că Congresul scriitorilor va dezbate și problema ogîndirii în literatură a omului înaintat, a eroului zilelor noastre. Succesele obținute pînă acum în această privință, experiența acumulată de scriitorii, poate și trebuie să fie valorificată la un nivel încă mai înalt. Este împedec pentru noi toți că o asemenea construcție de proporții impresionante, așa cum se deslășoară

ea în patria noastră, nu poate fi realizată decît de oameni de un soi deosebit, de către comunisti. Scriitorii trebuie să-l vadă, să-l observe, să se apropie sufleteste de el, de acești oameni minunați, care au apărut și apar necătați în societatea noastră! Și ce uriaș rezervor de forță, de energie, de abnegație clocește în fiecare!

Scriitorii se vor aduna în curînd în cel mai înalt ștat al lor. Ei vor vorbi despre oamenii din viață și despre eroii lucrărilor lor. Cu dorința sinceră de a realiza în viitor pe deplin figura omului înaintat al literaturii noastre, noi ne vom aminti cu toții numele lui Gorki, atît de viu, de strălucitoare: „Om - ce minunat răsună acest cuvînt!”

MIRCEA ȘERBANESCU

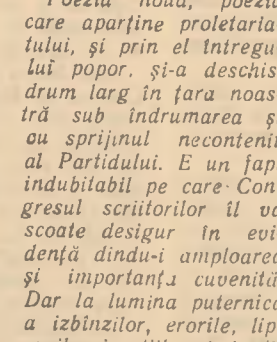
Congresul nostru va însemna nu doar o analiză cuprinzătoare a realizărilor literare din ultimul deceniu ci și clarificarea drumului de creație, pe care-l vom străbate, mai hotărît, în viitor.

Viața fericită pe care ne-o țăurim sub conducerea luminoasă a partidului, uriașele transformări revoluționare petrecute în istoria poporului nostru viza pe care o descriem, ne-o la zi de zi, or dă ord. înalte. Eroii anonimi de fiecare cînd, constructorii viguroși ai socialismului, nu și-au găsit

încă deplina ogîndire în operele noastre, ogîndire pe masă înțăviturilor lor. Mă refer, îndeosebi, la un tiner aproape virgin, care-și așteaptă cu nerăbdație cîntărîi, navelistii, romancierii și dramaturgii: viața nouă a ostașilor noștri, armata populară devenită astăzi o mare școală țetănească. Dacă avem unele succese în acest domeniu, mai ales operele lui Laurențiu Fulga și ultimul poem al lui Dan Deșliu, rămin încă sumedenii de fapte și de oameni minunați care așteaptă cu nerăbdație pe Zaharia Stancu, Eusebiu Camilar, Petru Dumitriu sau Marin Preda, pe Aurel Baranga sau pe Horia Lovinescu, pe Mihai Beniuc, Eugen Jeleleanu, Mihai Dragomir sau pe Victor Tulbure să le fie cronicari și rapsozi.

Îată o problemă care mă pasionează și o voi ridica la Congres.

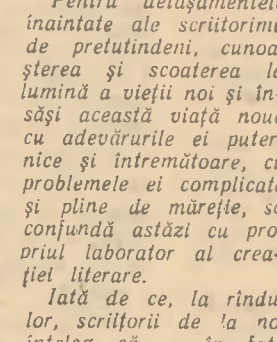
NICOLAE TAUTU

Poziție nouă, poezia care aparține proletarietului, și prin el întregului popor, și-a deschis drumul larg în țara noastră sub îndrumarea și cu sprijinul necentenit al Partidului. E un fapt îndubitabil pe care Congresul scriitorilor îl va scoate desigur în evidență dîndu-i amploarea și importanța cuvenită. Dar la lumina puternică a izbînzilor, erorile, lipsurile, inerțiile și inutilitățile noastre care au închiricît cîteodată poemul în loc să-l avînte, vor trebui să apară mai precizate conturate. Congresul cred că va analiza cu luciditate și curaj cauzele care le-au determinat și va porni la eliminarea lor. Nu va fi deajuns să se spună, de pildă, că nu știu care poet, al cărui talent a fost veridic, scrie prost, de la o vreme încocoș, pentru că nu cunoaștea viața sau nu iubeste poporul. Nu astfel de răspunsuri vaigi. În justiea lor, așteptăm din partea Congresului: Evoluția unui scriitor către realismul socialist este de multe ori complicată și subtilă. Ea nu se poate măsura cu metrul. În biografia enormă a țării și a lumii întregi, indestrușibilă legată de ea, fiecare scriitor își are totuși biografia lui proprie. Și în legătură cu asta ar trebui mai bine lămurită problema stilurilor și a curentelor. Mai sînt unii fixați la o anumită formă de exprimare vechiă, la o înțelegere prea așezată a limbajului poetic și care condamnă, fără să stea prea mult pe gînduri tot ceea ce depășește propriul lor stadiu artistic.

Așteptăm ca acest prim congres să facă din frontul nostru al scriitorilor, un front mai unit, mai puternic, o mare familie solidă a tuturor generațiilor. Să plecăm întăriți, cu mintea limpede pentru a așia, fiecare în parte și toți împreună, fără pierdere de timp, către cele mai fertile și imense rezervoare al vieții clocotitoare.

VIRGIL TEODORESCU

Pentru detașamentele înaintate ale scriitorimii de preluțindeni, cunoașterea și scoaterea la lumină a vieții noi și înșoșii această viață nouă cu adevărată și puternică și înțredărișu, cu problemele ei complicate și pline de mîreșie, se confundă astăzi cu propriul laborator al creației literare.

Îată de ce, la rîndul lor, scriitorii de la noi înțeleg că - în fața Congresului - se vor afla de fapt în fața colectivității lor de muncă și cu, înainte de toate, vor trebui să vină acolo nu curioși să asculte rapoartele altora, ci pregătiți să-și prezinte fiecare propriul său raport de activitate.

Prin sprijinul perseverent, răbdător și multilateral pe care l-au primit în ultimii 10 ani, scriitorii noștri au ajuns la un număr însemnat de opere și la un nivel real de maturitate. Tocmai aceasta justifică și solicită - exigențe corespunzătoare - adevărată problemă nici nu este după mine „ce așteptăm noi de la Congres” ci tocmai împotrivă: ce așteptăm Congresul, colectivitatea noastră - și prin ea poporul întreg - de la noi.

Dacă vom fi hotărîți în primul rînd să dăm societății de tot ce am făcut în ultimii șeze ani și numai în al doilea rînd, și numai pe această bază, să cercem societatea celorlaltă de ce au făcut ei în acest răsțimp, vom face, cred, o muncă de răspundere deosebit de utilă, de însemnată, de clarificatoare.

Vom face anume dovada că astăzi, cu sprijinul îndrumării partidului, vremea fărînturilor ajutoră de bădărit de seamă a trecut și că - în numele ideologilor clasei, în numele cititorilor, în numele maselor muncitoare - primul cuvînt în literatură îl au scriitorii însiși prin țapta vie, simplă și pînă la urmă singură concludentă, a operei lor.

Această operă comună, literatura noastră nouă, nu e considerată un lustru și un snobism ca altă dată. E o necesitate reală, controlabilă. Ea folosește oamenilor muncii. Și e folosită de ei.

De aceea, criticîndu-ne fără teamă lipsurile a căror răspundere integrată o purtăm singuri, dar mîndrindu-ne cu realizările cucerite pînă acum pe drumul realismului socialist, noi venim la Congres ca să dăm seama - în fața poporului nostru - atît de necesitate cît și de insuccesele noastre.

Și avem sentimentul că examenul cîntiat al acestor strădănuiri unele reprezintă nu numai o contribuție, dar și o garanție de viitor.

SENS ALTERAT

Se întâmplă, nu numai în domeniul literar, ca, printr-o utilizare improprie a unor termeni, anumite noțiuni să-și piardă într-un timp relativ scurt semnificația lor adevărată...

Procesul n-are fi de semnalat, în multe cazuri, decât sub aspectul lui lingvistic semantic.

Dar sint unele împrejurări când noile accepțiuni ale unor termeni nu mai pot fi privite cu ușurință, iar simpla descriere a trecerii de la o accepțiune la alta a schimbărilor pe care le însoțește în conținutul lor este cu totul neîndestulătoare.

Un astfel de termen, care e utilizat cu prea multă ușurință în discuțiile literare, este acela de proletcultism.

Termenul „proletcultist”, aplicat unui scriitor, unii critic sau numai unei scrieri, este, evident, unul care stăruiează dintr-o dată pe cel etichetat astfel, sau creștea caracterizată cu această apreciere.

Proletcultismul se caracterizează prin negarea principiului îndrumării literaturii de către partid, prin despreț față de moștenirea culturală a trecutului, față de tradițiile progresiste ale literaturii.

Disprețul nihilist față de moștenirea culturală este de esență proletcultistă și, atunci când a apărut și la noi în unele cercetări de istorie literară, el a fost cu hotărâre dezvoltat, combătut de scriitorii, de critici, de cititori.

Publicul larg de cititori a respins, așa cum au respins și scriitorii și criticii literari, aprecierile denigratoare de esență proletcultistă făcute mai de mult de către I. Vîlner, cu privire la Eminescu, de pildă, despre a cărui operă afirma că, odată cu trecerea timpului, se depărtază tot mai mult de mintea poporului nostru...

Spiritul științific marxist, îndrumarea de către partid, a condamnat astfel de abateri și a călăuzit cercetarea noastră literară către înțelegerea justă, principială, a problemelor moștenirii literare și a restabilirii adevărului în privința istoriei literaturii...

Printr-o banalizare și golire de conținut a noțiunii, s-a dat și se mai dă, de către mulți tovarăși, denumirea de proletcultistă oricărei scrieri proaste, schematice, lipsite de viață...

Nu prea de mult, cred că nu e nici un an de atunci, am citit în manuscris una din ultimele — sau poate ultima — carte a lui Emil Dorian. Era mai mult un jurnal decât un roman, scris însă în numele altuia, al unui bolnav care, comențindu-și experiența de spital, medita la destinul omului și scruta măravuri și tipuri ale medicilor și colegilor de pat.

Nu amara coincidență dintre soarta eroului și aceea a autorului lui m-a îndemnat să mă gândesc la acea jurnal. Mi-am amintit de „Insemnările unui internat în spital”, pentru că am regăsit în chipul personajului și mai ales în mănăstirea însemnărilor sale de un lirism intelectual discret — trăsături și înclinații proprii lui Emil Dorian.

Mea întâmpinată din pagini o privire lucidă — uneori ironică — asupra relațiilor dintre oameni care și în înclăștrarea cu boala, cu moartea, nu și păreașeau ambiguități meschine.

Totodată însă luca în această privire o undă de înțelegere afectuoasă pentru chinurile, o înțelegere sporită de speranță în capacitatea omului de a se transforma pe sine, de a-și cucui viața fericiți.

Prin utilizarea fără discernământ a termenului proletcultism unii scriitori și critici au prilejuit aprecierea pozitivei și aprofundării ideii, legată de socialism, de lupta partidului, drept proletcultistă. Tot astfel s-a putut ajunge la ideea că proza epică înfățișând problemele muncii în uzină ar fi manifestare de proletcultism; că acea critică, în care se afirmă cu putere necesitatea bogăției de conținut ideologic, necesitatea unei adințări pătrunderii la ideile și felurile partidului în literatură, ar fi o recrudescență a proletcultismului.

Poate că nu e greșită aprecierea de pildă, că însoțirea energiei creatoare a unor tineri poezi talentați într-o lirică apăsătoare, fadă, cu alunecări spre intimitism, o rezultată și al fricii lor de a cădea în proletcultism. Trebuie subliniat prin opoziție, sub acest raport, munca rodnică — deși cu lipsuri încă în realizarea artistică — depusă de poezii de la revista „Steaua”, care s-au orientat către muncitorii din industrie creșterea poeziei lirice și epice valoroase; la fel s-a orientat Nicolae Labiș, în poemul său — încă în proces de elaborare —

„Târânuț oțelari”; cicluri întregi în „Viața românească”, cu toată înegalitatea poemelor ce le compun, sint și ele dovezi — dacă mai poate fi nevoie de dovezi! — că tema muncii oamenilor din industrie generează creații importante, pline de patos și de frumusețe artistică.

Mergând pe această cale — a împărțirii de calificative împătătoarele și lipsite de răspundere, s-a putea ajunge la a eticheta anumite teme de luptă și de viața clasei muncitoare drept teme proletcultiste!

Dar ce e în fond proletcultismul, raportat la creația literară? Cum s-a manifestat el și în ce constă esența sa în operele literare?

Încă într-o scrisoare a Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din 1920, s-a arătat că proletcultiv nu oțerea maselor, în materie de artă, decât creșterea descompusă a futurismului. Aceștia se declarau „autonomi” față de revoluție, față de partid. La o conferință a conducătorilor proletcultului, în 1919, s-a afirmat că „proletcultul este o organizație culturală creatoare, de clasă, a proletariatului după cum partidul muncitoresc este organizația lui politică, iar sindicatele organizația lui economică”.

În materie de conținut de idei al artei, de orientare a ei, unul din teoreticienii proletcultului arăta necesitatea apolitismului, sau, în orice caz, pășirea pe un plan cu totul secundar a spiritului de partid. „Pășirea că literatura proletară se distinge în primul rând prin ceea ce obținut se numește în mod brutal politica, e fundamental greșită, afirmă acest teoretician proletcultist, N. Leașcu. Ceea ce-i untește pe scriitorii proletari, conștința ei, este conștința muncii, că numai cu muncă, prin muncă va fi atins idealul, vor fi înlăturate toate calamitățile ce se abat asupra muncitorului, că muncă este criteriul justiției, al egalității”.

Înțelegem că proletcultiștii îndeau să înlocuiească în operele literare conținutul politic, ideologic, cu simpla glorificare, lipsită de perspectivă, a nuncii, a omului care muncește. Dar în vederea cărui scop? — la această proletcultiști nu mai răspundea.

Fetizișarea procesului muncii, a muncii brute, mărgea pînă acolo, încât aceiași teoretician afirma că „pînă și fenomenele naturii sînt înzestrate de către scriitorii și procesul muncii. Lume, cîntecul privilegiatelor, stelele, soarele, cîntecul — totul îi face pe scriitorii proletari să se gîndească la procesul muncii”.

Trebuie spus că mai răspicat cu puțință că în literatura noastră n-au putut exista astfel de teoretizări brutale, ale unui muncii rupte de scopul ei, ale muncii în afara oamenilor.

Dar nu e mai puțin adevărat că, în unele opere, și chiar în unele dintre cele mai bune, o greșită și unilaterală înțelegere a modului cum trebuie redat rolul procesului muncii, al colectivului uzinei în transformarea caracterelor, a dus la o anumită abundență a detaliilor tehnice și de producție, exterioare acțiunii. Lucrul s-a întâmplat de exemplu și în „Cea-

tatea de foc” și mai ales în „Minerii” de Mihail Davidovici, în alte cărți însă, astfel de insistențe tehnice au fost proporții în dauna zugrăvirii caracterelor, în dauna dezvoltării conflictelor. Acelea și cazul unor romane ca „Rădăcinile bucuriei” de Ieronim Șerbu, „Pavel Dogaru” de Dan Costescu, „Ogoare noi” de Aurel Mihale și unor nuvele cum a fost mai de mult „Timpul de aur” de Ben Corlăciu și altele. Bunele intenții ale autorilor s-au lăsat aici în paginile fadete de descrieri tehnice fără raportare la ceea ce aceste procese le-ar putea avea în caracterile oamenilor.

Au existat și se mai scriu încă poezii în care omul, sentimentele lui, sint înlocuite prin detalii de aceeași natură tehnice, exterioară, care ascund bogăția sufletească a conștințelor și a structurilor socialiste. Cit de departe este acest fel de zugrăvire a muncii față de înțelegerea pe care o dă muncii realismul socialist, așa cum o formulează Gorki: munca-activitate transformatoare, munca-creație, munca-activitate de înnoire a patriei a lumii, a sufletului uman.

„Realismul socialist — spunea Gorki — conștința existenței o acțiune, ca o creație, al cărui scop este dezvoltarea neîntreruptă a celor mai înalte aptitudini ale omului tinzînd spre biruirea forțelor naturii, pentru a-și asigura o viață lungă și prosperă și pentru a dobîndi sublima fericire de a trăi pe acest pămînt, pe care el vrea să-l transforme într-o minunăție locuință a unei singure familii — omenirea — potrivit creșterii neînchinate a trebuințelor sale”.

Termenul „proletcultism” nu poate fi utilizat pentru a desemna slăbiciuni în realizarea artistică a unor teme, în a defini schematici unor opere, idilismul sau negativismul, retorismul gol, sau ismagismul exagerat — fără pericolul de a abate atenția de la înseși aceste deficiențe.

Aprecierea de proletcultist, asvîrită unei scrieri care are alte slăbiciuni, e de natură însă, nu numai să abată atenția de la slăbiciunile în redarea conținutului prin imagini artistice adecvate, dar în același timp să arunce răspunderea neresurselor artistice pe seama conținutului de idei. Ceea ce, evident, printr-o repetată insistență în acest sens, nu poate să nu ducă la slăbirea încrederei în forța ideilor înaintate de a genera o literatură de înalt nivel.

Pentru schematicism, pentru plătitudine, pentru însirarea searbădă, convențională, de fraze sonore în jurul unei teme importante, pentru idilism și negativism, pentru retorism găunos, pentru abuzul de imagini — există în critica și teoria literară, termenii potrivii care să permită o justă apreciere și care să nu dezorienteze pe cititor printr-un joc necontrolat al etichetei și aprecierii neprincipiale.

Deci în cadrul schimbului liber de opinii, dacă sînt poate mereu înaintea literaturii noastre și de ceea pe care îl o deschide spiritul său partinic militant, un poet, un prozator, un critic, care poartă pasiunea pentru viața nouă, pentru ideile partidului, pentru socialism, s-ar trezi etichetat cu denumirea de proletcultist, pentru lipsuri și greșeli care sînt de alte categorii — acestea fără îndoială nu e de natură să-și stimuleze. Este aceeași situație ca și în cazul de apărînd formă frumoasă, desăvîșită, a imaginii literare, expresiei îndelung meșteșugite, pentru redarea în opere literare a conținutului înalt de idei al epocii noastre, al luptei partidului la epocii noastre, al luptei partidului la epocii noastre, al luptei partidului la epocii noastre.

Un scriitor sau un critic s-ar trezi etichetat drept formalist, apolitic și nepartinic!

Mihail Gafta

Garnet timișorean

În pregătirea Congresului scriitorilor. A doua plenară la filiala Timișoara

La filiala Timișoara a Universității Scriitorilor a avut loc nu de mult o a doua plenară în pregătirea Congresului scriitorilor. În cadrul acestei plenare a fost preluat articolul „Impotrivă abaterilor de la spiritul de partid”.

În cadrul discuțiilor ce au urmat scriitorii timișoreni români, maghiari și germani au luat poziție față de atitudinea antipartidică a lui Iar. S-au scos în evidență succesele mai obținute de literatura noastră de după 23 August, subliniindu-se rezultatele obținute și de către scriitorii timișoreni.

Participanții la discuție au scos în evidență urașul rol pe care l-a avut îndrumarea literaturii de către partid. S-a arătat că îndrumarea nu trebuie înțeleasă în mod îngust, ci ea e fost îndrumarea permanentă prin cele mai variate mijloace.

În cursul discuțiilor au fost atinse și alte probleme de creație. Spre pildă Balint Laszlo a făcut câteva aprecieri interesante asupra literaturii maghiare din timpul R.P.R., deși unele neclarități privind raportul dintre fond și formă.

S-a mai arătat apoi în mod critic că în discuțiile se s-au purtat în ultima vreme la Uniunea Scriitorilor în jurul problemelor prozei și poeziei nu s-a spus nici un cuvînt despre activitatea scriitorilor din provincie, activitate care se încadrează în ansamblul literaturii noastre.

Alți vorbitori, care au participat la discuții au adus clarificări binevenite. S-a mai arătat apoi în mod critic că în discuțiile se s-au purtat în ultima vreme la Uniunea Scriitorilor în jurul problemelor prozei și poeziei nu s-a spus nici un cuvînt despre activitatea scriitorilor din provincie, activitate care se încadrează în ansamblul literaturii noastre.

Buruieni care trebuie stîrpite

(Urmare din pag. I-a)

sei muncitoare, indiferent de limba în care scriu, poartă o răspundere deosebit de mare. În nici un caz nu putem da friu liber unor manifestări poetice, ca cele ale lui Szekely Janos, din „Igaz Szó” (anul III, nr. 2), printre care poezia „Mostenirea lui Bolyai”, scrisă într-o concepție idealistă.

În interesul dezvoltării literaturii maghiare din patria noastră, încă de acum zece ani, s-a înființat la Cluj revista „Utunk” care are pînă în prezent aproape patru sute de numere.

Un alt critic al nostru, Gálfaivi Zsolt s-a situat de asemenea pe o poziție principială, tratînd cu o indulgență binevoitoare devierile critice comise în lupta împotriva idilismului.

De unde provin aceste concepții deformate și confuze? După părerea mea, de acolo că nici unul din criticii participanți la discuția despre unilateralitatea articolului lui Nagy Istvan, n-a încercat să aprecieze împrejurările concrete, să imbrățișeze din articolul lui Nagy Istvan, pe baza învățăturii leniniste, ceea ce este just și util pentru dezvoltarea tinerilor scriitori și bine înțeles și scoată totodată în evidență lipsurile articolului.

Este evident că criticii respectivi, în discuția lor n-au fost călăuziți de principialitate. Pentru clarificarea multilaterală a fenomenului, nu poate fi trecut cu vederea împrejurarea că Földes Laszlo, responsabilul redacției din Cluj a Editurii de Stat pentru literatură și artă și Gálfaivi Zsolt, redactor al revistei „Igaz Szó” din Tg. Mureș nu au cercetat seriatele din redacție, nici coșurile de hîrtie în care se aruncă de obicei manuscrisele inutilizabile; deși aicea ar fi găsit documente prețioase pentru ilustrarea negativismului.

Articolul lui Huszar Sandor din nr. 390 al revistei Utunk a arătat influența greșită a atitudinii liberaliste a criticilor tocmai asupra acestor tineri, ale căror atitudini negativiste Nagy Istvan voia să le curme.

Articolul lui Huszar Sandor din nr. 390 al revistei Utunk a arătat influența greșită a atitudinii liberaliste a criticilor tocmai asupra acestor tineri, ale căror atitudini negativiste Nagy Istvan voia să le curme.

Săptămîna trecută l-am întîlnit pe strada Brezoianu. Cobora de la redacția „Steagului roșu” unde dusesse o proză scurtă și de mare sensibilitate, ca un poem în proză. Am mers împreună spre Editura Tineretului, pe jos, scurînd drumul prin grădina Ateneului. Spunea că va veni la Congresul scriitorilor și că va vorbi despre problema documentării ample, îndelungate, nemijlocite, așa cum nu se dădea îndărăț s-o facă el însuși în acești ani din urmă, cu entuziasm și încredere în morală, rămase proverbiale.

Cine nu l-a văzut în altele rînduri la Casa Scriitorilor, inconjurat todeauna de tineri, povestind despre îndelungata sa experiență scriitoricească? Citea mult, îi citea și pe tineri. Cînd îi înținea, le spunea deschis părerea, lăudîndu-i ori dojenîndu-i, după cum era cazul. Numărările sale conștințabile cu tinerii scriitori cîștigaseră semnificația unor plăcute și minunate lecții de literatură, predate cu o dezarmată modestie, parcă n-ar fi venit de la un maestru și de la un bătrîn înțelept, ci de la un jovial tovarăș de generație.

Asa ni-l vom aduce todeauna aminte, ca pe un dascăl...

Petru Vintilă

scriitori și astfel n-a izbutit să ofere un tablou real despre activitatea lor în general. Dar această lipsă a articolului nu ne poate împiedica să discutăm temeinic problema negativismului care se manifestă uneori în operele tinerilor și să nu căutăm rădăcinile sociale ale acestui fenomen. Felul în care au reacționat unii dintre criticii și scriitorii noștri la articolul lui Nagy Istvan este caracteristic pentru faptul cum unii camuflîndu-se după lozincă luptei împotriva dogmatismului și a schematicismului, au deschis o porțiuță de intrare în viața noastră literară unor concepții și metode false dăunătoare, străine de interesele clasei muncitoare.

Primul care a răspuns la sesizarea lui Nagy Istvan a fost criticul Földes Laszlo. El a încercat să desmită afirmațiile lui Nagy Istvan prin calcule statistice, prin multe eforturi a încercat să dovedească faptul că pericolul negativismului nu există. Pînă la urmă a reușit să ajungă la acea concluzie demobilizatoare că: „În literatura noastră pericolul negativismului nu constă în ceea ce s-a scris încă acum ci în ceea ce n-s-a scris încă, cu ceea ce sîntem încă dator”.

Un alt critic al nostru, Gálfaivi Zsolt s-a situat de asemenea pe o poziție principială, tratînd cu o indulgență binevoitoare devierile critice comise în lupta împotriva idilismului.

Prin îndrumarea sa, singura justă, partidul învață scriitorii noștri să lupte cu o egală tenacitate, pe de o parte împotriva schematicismului și idilismului, pe de altă parte împotriva negativismului; să zugrăvească viața în plenitudine ei, în mod veridic cu noul din ce în ce mai viguros și mai victorios, împreună cu ceea ce este vechi, sortit pierii, muribund și putred, fără să uite mîcar o clipă lupta permanentă dintre vechi și nou.

De unde provin aceste concepții deformate și confuze? După părerea mea, de acolo că nici unul din criticii participanți la discuția despre unilateralitatea articolului lui Nagy Istvan, n-a încercat să aprecieze împrejurările concrete, să imbrățișeze din articolul lui Nagy Istvan, pe baza învățăturii leniniste, ceea ce este just și util pentru dezvoltarea tinerilor scriitori și bine înțeles și scoată totodată în evidență lipsurile articolului.

Este evident că criticii respectivi, în discuția lor n-au fost călăuziți de principialitate. Pentru clarificarea multilaterală a fenomenului, nu poate fi trecut cu vederea împrejurarea că Földes Laszlo, responsabilul redacției din Cluj a Editurii de Stat pentru literatură și artă și Gálfaivi Zsolt, redactor al revistei „Igaz Szó” din Tg. Mureș nu au cercetat seriatele din redacție, nici coșurile de hîrtie în care se aruncă de obicei manuscrisele inutilizabile; deși aicea ar fi găsit documente prețioase pentru ilustrarea negativismului.

Articolul lui Huszar Sandor din nr. 390 al revistei Utunk a arătat influența greșită a atitudinii liberaliste a criticilor tocmai asupra acestor tineri, ale căror atitudini negativiste Nagy Istvan voia să le curme.

Săptămîna trecută l-am întîlnit pe strada Brezoianu. Cobora de la redacția „Steagului roșu” unde dusesse o proză scurtă și de mare sensibilitate, ca un poem în proză. Am mers împreună spre Editura Tineretului, pe jos, scurînd drumul prin grădina Ateneului. Spunea că va veni la Congresul scriitorilor și că va vorbi despre problema documentării ample, îndelungate, nemijlocite, așa cum nu se dădea îndărăț s-o facă el însuși în acești ani din urmă, cu entuziasm și încredere în morală, rămase proverbiale.

Cine nu l-a văzut în altele rînduri la Casa Scriitorilor, inconjurat todeauna de tineri, povestind despre îndelungata sa experiență scriitoricească? Citea mult, îi citea și pe tineri. Cînd îi înținea, le spunea deschis părerea, lăudîndu-i ori dojenîndu-i, după cum era cazul. Numărările sale conștințabile cu tinerii scriitori cîștigaseră semnificația unor plăcute și minunate lecții de literatură, predate cu o dezarmată modestie, parcă n-ar fi venit de la un maestru și de la un bătrîn înțelept, ci de la un jovial tovarăș de generație.

Asa ni-l vom aduce todeauna aminte, ca pe un dascăl...

fabrică și de stat, Huszar răspunde că, după părerea lui, în realitate nu fiecare membru de partid este un model al calităților inspirate mai sus. Nagy Istvan a vorbit just, principial, despre masele de sute de mii ale membrilor de partid, de totalitatea partidului. Dar, Huszar schimbă această teză. El pune în discuție lipsurile unor membri de partid, ca să poată ataca ceea ce Nagy Istvan a vorbit în prezentare, profesază nu numai membrii partidului, conducătorii marii opere de construire a socialismului, dar această tentativă o resping și milioanele de oameni cîștinți ai muncii, pentru care partidul nostru leninist era însăși lumina ochilor lor, părintele lor, conducătorul lor. Huszar se aventurează și mai adînc în mașina mentalității burghize. El scrie, mai departe, „Aa vrut poate să spună (adică Nagy Istvan n.n.) să nu scriem povestiri în care se oglindesc felul cum triumfă ideile în sufletul oamenilor, ci numai povestiri în care activitățile săvîrșesc fapte strălucite de vitejie?”

Nici un scriitor conștințios, cu spirit de răspundere și nici un cetățean nu pot vorbi pe acest loc despre activitățile partidului nostru, care depunînd o muncă neobosită, plină de abnegație și de multe ori cu prețul unor grele sacrificii personale, asigură activitatea complexă a aparatului de partid și printr-alea asigură țîmărului Huszar Sandor calea spre afirmare.

Faptul că în coloanele revistei Utunk au putut apărea în serie articole încercate cu marfă de contrabandă a mentalității burghize, a fost posibil numai datorită faptului că nici redacția, și nici înarmat îndejuns cu învățămintele călăuzitoare cuprinse în Documentele Congresului al II-lea al P.M.R. și ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S.

Redacția și-a pierdut orientarea pe frontul luptei ideologice din domeniul literaturii și biblie în întuneric. Asemenea împrejurări au făcut cu puțință ca, în numărul 393 al revistei Utunk în articolul „Punte între literatură”, Balogh Edgar să formuleze teze care se abat de la principiul leninist al internaționalismului proletar, propagat și aplicat în mod consecvent de partidul nostru în problema națională.

Prin îndrumarea sa, singura justă, partidul învață scriitorii noștri să lupte cu o egală tenacitate, pe de o parte împotriva schematicismului și idilismului, pe de altă parte împotriva negativismului; să zugrăvească viața în plenitudine ei, în mod veridic cu noul din ce în ce mai viguros și mai victorios, împreună cu ceea ce este vechi, sortit pierii, muribund și putred, fără să uite mîcar o clipă lupta permanentă dintre vechi și nou.

De unde provin aceste concepții deformate și confuze? După părerea mea, de acolo că nici unul din criticii participanți la discuția despre unilateralitatea articolului lui Nagy Istvan, n-a încercat să aprecieze împrejurările concrete, să imbrățișeze din articolul lui Nagy Istvan, pe baza învățăturii leniniste, ceea ce este just și util pentru dezvoltarea tinerilor scriitori și bine înțeles și scoată totodată în evidență lipsurile articolului.

Este evident că criticii respectivi, în discuția lor n-au fost călăuziți de principialitate. Pentru clarificarea multilaterală a fenomenului, nu poate fi trecut cu vederea împrejurarea că Földes Laszlo, responsabilul redacției din Cluj a Editurii de Stat pentru literatură și artă și Gálfaivi Zsolt, redactor al revistei „Igaz Szó” din Tg. Mureș nu au cercetat seriatele din redacție, nici coșurile de hîrtie în care se aruncă de obicei manuscrisele inutilizabile; deși aicea ar fi găsit documente prețioase pentru ilustrarea negativismului.

Articolul lui Huszar Sandor din nr. 390 al revistei Utunk a arătat influența greșită a atitudinii liberaliste a criticilor tocmai asupra acestor tineri, ale căror atitudini negativiste Nagy Istvan voia să le curme.

Săptămîna trecută l-am întîlnit pe strada Brezoianu. Cobora de la redacția „Steagului roșu” unde dusesse o proză scurtă și de mare sensibilitate, ca un poem în proză. Am mers împreună spre Editura Tineretului, pe jos, scurînd drumul prin grădina Ateneului. Spunea că va veni la Congresul scriitorilor și că va vorbi despre problema documentării ample, îndelungate, nemijlocite, așa cum nu se dădea îndărăț s-o facă el însuși în acești ani din urmă, cu entuziasm și încredere în morală, rămase proverbiale.

Cine nu l-a văzut în altele rînduri la Casa Scriitorilor, inconjurat todeauna de tineri, povestind despre îndelungata sa experiență scriitoricească? Citea mult, îi citea și pe tineri. Cînd îi înținea, le spunea deschis părerea, lăudîndu-i ori dojenîndu-i, după cum era cazul. Numărările sale conștințabile cu tinerii scriitori cîștigaseră semnificația unor plăcute și minunate lecții de literatură, predate cu o dezarmată modestie, parcă n-ar fi venit de la un maestru și de la un bătrîn înțelept, ci de la un jovial tovarăș de generație.

Asa ni-l vom aduce todeauna aminte, ca pe un dascăl...

Kovacs György

Oaspeți de peste hotare

Acad. ROBERT VIVIER Scriitor și critic literar (Belgia)

Scriitorul KOBO ABE (Tokio-Japonia) Desena de ROSS

Emil Dorian

Nu prea de mult, cred că nu e nici un an de atunci, am citit în manuscris una din ultimele — sau poate ultima — carte a lui Emil Dorian. Era mai mult un jurnal decât un roman, scris însă în numele altuia, al unui bolnav care, comențindu-și experiența de spital, medita la destinul omului și scruta măravuri și tipuri ale medicilor și colegilor de pat.

Nu amara coincidență dintre soarta eroului și aceea a autorului lui m-a îndemnat să mă gândesc la acea jurnal. Mi-am amintit de „Insemnările unui internat în spital”, pentru că am regăsit în chipul personajului și mai ales în mănăstirea însemnărilor sale de un lirism intelectual discret — trăsături și înclinații proprii lui Emil Dorian.

Mea întâmpinată din pagini o privire lucidă — uneori ironică — asupra relațiilor dintre oameni care și în înclăștrarea cu boala, cu moartea, nu și păreașeau ambiguități meschine.

Totodată însă luca în această privire o undă de înțelegere afectuoasă pentru chinurile, o înțelegere sporită de speranță în capacitatea omului de a se transforma pe sine, de a-și cucui viața fericiți.

Prin utilizarea fără discernământ a termenului proletcultism unii scriitori și critici au prilejuit aprecierea pozitivei și aprofundării ideii, legată de socialism, de lupta partidului, drept proletcultistă. Tot astfel s-a putut ajunge la ideea că proza epică înfățișând problemele muncii în uzină ar fi manifestare de proletcultism; că acea critică, în care se afirmă cu putere necesitatea bogăției de conținut ideologic, necesitatea unei adințări pătrunderii la ideile și felurile partidului în literatură, ar fi o recrudescență a proletcultismului.

Încă un dascăl...

Încă un bun scriitor din generația celor „îrși-ncl” ne-a părăsit pentru todeauna zile de acum două zile. Ioachim Botez a fost nu numai de meserie dascăl de liceu, învățînd multe rînduri de școlari să îndrăgească literatura, dar și pentru noi, scriitorii tineri, a fost cu modestia ce-l caracteriza, un dascăl înțelept și un prieten bun.

Îl cunoșteam de fapt din anii războiului cînd profesorul Tudor Vianu, la seminarile de estetică literară ne citea din cărți cu coperițele învelite în hîrtie albastră de camuflaj, fără să ne spună din ce autor citea, lăsuîndu-ne pe noi să „ghicim” aceasta. Așa l-am cunoscut pe Ioachim Botez din minunatele sale pagini ale „Insemnărilor unui belfer”. L-am reîntîlnit apoi în anii noștri, pînă zilele trecute, în paginile „Aibi-nei”, „Steagului roșu”, „Informației Bucureștului” și ale altor publicații, semnînd mici reportaje pline de neînțeleptă frumusețe stilistică, de har poetic și de înțelepciune.

Dascălul nu se dădea îndărăț nici la multe bătrînești să „bată” termenul. Multe Gospodării de Stat și colective din jurul Capitalei, multe fabrici și cooperative meșteșugărești, multe străzi și cartiere de la marginea Bucureștului, l-au cunoscut pe acest scriitor, neobosit observator al vieții obștești, pînă în ultimele zile ale propriei sale vieți.

Încă un bun scriitor din generația celor „îrși-ncl” ne-a părăsit pentru todeauna zile de acum două zile. Ioachim Botez a fost nu numai de meserie dascăl de liceu, învățînd multe rînduri de școlari să îndrăgească literatura, dar și pentru noi, scriitorii tineri, a fost cu modestia ce-l caracteriza, un dascăl înțelept și un prieten bun.

Îl cunoșteam de fapt din anii războiului cînd profesorul Tudor Vianu, la seminarile de estetică literară ne citea din cărți cu coperițele învelite în hîrtie albastră de camuflaj, fără să ne spună din ce autor citea, lăsuîndu-ne pe noi să „ghicim” aceasta. Așa l-am cunoscut pe Ioachim Botez din minunatele sale pagini ale „Insemnărilor unui belfer”. L-am reîntîlnit apoi în anii noștri, pînă zilele trecute, în paginile „Aibi-nei”, „Steagului roșu”, „Informației Bucureștului” și ale altor publicații, semnînd mici reportaje pline de neînțeleptă frumusețe stilistică, de har poetic și de înțelepciune.

Dascălul nu se dădea îndărăț nici la multe bătrînești să „bată” termenul. Multe Gospodării de Stat și colective din jurul Capitalei, multe fabrici și cooperative meșteșugărești, multe străzi și cartiere de la marginea Bucureștului, l-au cunoscut pe acest scriitor, neobosit observator al vieții obștești, pînă în ultimele zile ale propriei sale vieți.

Încă un bun scriitor din generația celor „îrși-ncl” ne-a părăsit pentru todeauna zile de acum două zile. Ioachim Botez a fost nu numai de meserie dascăl de liceu, învățînd multe rînduri de școlari să îndrăgească literatura, dar și pentru noi, scriitorii tineri, a fost cu modestia ce-l caracteriza, un dascăl înțelept și un prieten bun.

Mihail Petroveanu

Plenara lărgită a Comisiei de critică literară

Referatul tov. SAVIN BRATU

Referatul începe printr-o prezentare a evoluției criticii noastre literare de după eliberare, subliniind triumful luptei consecvent materialiste a criticii împotriva celor idealiste. — Triumful criticii fundamentate pe estetica marxist-leninistă.

În perioada asaltului pentru cucerirea puterii de stat și economice, partidul nostru, în fruntea luptei populare, deși nu avea răzguș și condițiile pentru îndrumarea îndepărtate a criticilor legați de clasa muncitoare, și-a exercitat și atunci influența, sprijinind creșterea lor. Anii 1945—1948 cuprind o neînțeleasă activitate polemică, explicită sau implicită, de infirmare a falselor valori promovate de critica burgheză și de afirmare fermă a realelor valori deformate sau ignorate de aceeași critică. Era vorba de a combate cu vigoare propaganda estetică încă fățiș activă a burgheziei, care mai deține atunci în minile ei organe de presă și reviste, încercând să mențină gloria subredă a artei decadente, antiumane și antisociale, încercând să proclame „criza” literaturii românești din cauza eliberării și imposibilității unei literaturi legate de popor. Tînăra critică partinică a dovedit de multe ori forța necesară pentru a demasca propaganda ideologică agresivă, pentru a reduce la tăcere pe propagatorii ei și literatura lor antipopulară, pentru a atrage alături de lupta clasei muncitoare pe reprezentanții intelectualității cinstite. Desigur insuficiența pregătire ideologică, confuzia și virulența încă puternică a concepțiilor artistice vechi, incapacitatea de a discerne cu claritate între ce e bun și ce e rău în moștenirea apropiată, lipsa de înțeles, gurile formate în mare măsură la școala literaturii burgheze moderniste alături de tendințe incipiente, de sectarism și de stîngism teoretic, — desigur că toate acestea au făcut ca în mare măsură critica literară a acelor ani să rămână deficitară, să nu mai poată fi valorificată ulterior în volum. În anii cînd studiul inițial a fost repede depășit. Dar misiunea de atunci a criticii literare, vizind sprijinirea luptei ideologice a partidului, a fost îndeplinită în sensul realizării unei prime loviturii frontale date criticii burgheze, în sensul afirmării rolului social și militanț al literaturii noastre în condițiile conștiinței înaltă și a combaterii formalismului găunos, în sensul popularizării literaturii și esteticii sovietice.

Cucerirea deplină a puterii de stat de către clasa muncitoare, în alianță cu țăranii muncitoare și cu intelectualitatea legată de popor, trecerea la înfăptuirea revoluției socialiste și la construirea bazelor socialismului, au deschis criticii literare perspectiva unei dezvoltări prospere. Instrumentul analizei materialist-dialectice și istorice a fenomenului literar a început să fie stăpînit mai cert. Recidiva fățișă, sprijinită de reprezentanții foștelor partide istorice, a criticii formaliste, estetizante, cosmopolite, n-a mai fost cu putință. Literatura patriei noastre revoluționare s-a devenit o parte integrantă a luptei clasei muncitoare. Critica avea de luptat pentru întemeierea și creșterea noii literaturi realist-socialiste, pentru promovarea unei tematici actuale, revoluționare, pentru consolidarea criteriilor juste, de apreciere critică a artei, pentru denunțarea și nimicirea recrudescențelor ideologice burgheze, strecurate conștient sau inconștient în activitatea criticilor literari. Lupta ideologică a esteticii materialiste marxiste, împotriva celei idealiste, devenise o chestiune de partid și de stat, avea forța invincibilă a conducerii de către partid și a integrării ei în marile fronturi de construcție socialiste. În acei ani și timp devenea mai dificilă, pentru că avea nu numai de sprijinit sau de combătut poziții elementare, ci de dezvoltat o critică nouă, de elucidat și de aprofundat probleme teoretice și practice cu totul noi în critica noastră. Avea de urmărit cu vigoare și spirit partinic o incipientă luptă de opinii pe baze ideologice comune. Dușmanul de clasă își putea spune acum cuvîntul numai sub formă subtilă, disimulată, masînd prin oportunism, demagogie, confuzionism. În anii aceștia, a devenit evidentă formarea unui nou detașament de critici literari, specializați și activi, care și azi, în continuitatea progresivă a literaturii noastre, se dovedesc prezenți în activitatea curentă a criticii literare: Ov. S. Crohmalniceanu, Vera Călin, S. Fărcașan, M. Gafița, Paul Georgescu, Silviu Iosifescu, Eugen Luca, Vicu Mîndra, Mihai Novicov, Mihai Petroveanu, N. Tertulian, I. Vițner și alții (ordinea citării e alfabetică). Cea mai însemnată cucerire a criticii acestor ani a început, care au creat bazele dezvoltării ulterioare, au fost impunerea priorității conștiinței asupra forme, instaurarea procedurii critice de a interpreta și a aprecia în primul rînd mesajul ideologic al operei, și de a analiza în primul rînd justetea problematicii operei, exactitatea socială a tratării ei, fără de care teoretic și valorii artistice prețioase chiar și fără de care teoretic și valorii artistice prețioase nu este cu putință din punctul nostru de vedere. Critica și-a exercitat rolul îndrumător prin indicarea principiilor artei realist-socialiste, printr-o largă activitate de popularizare teoretică, prin lupta pentru o înaltă principialitate a criticii literare împotriva cosmopolitismului și obiectivismului burghez, prin analiza modului în care fenomenele vechii în transformare revoluționară, se reflectă concret în opera literară. Cum era și explicabil, în mare măsură necesitatea clarificării ideologice a dus o bucată de vreme la unilateralitate în practica multora dintre criticii literari. Grija pentru dezvoltarea personalității artistice a scriitorului, pentru varietațea de stiluri și curente în literatura noastră realist-socialistă, pentru analizarea concretă și fină a artei scriitorului și pentru dezvoltarea acesteia, era adeseori neglijată. Fără a se reamîna principial la studierea specificului artistic și a originalității artistice, în ciuda repetării neîncetate a chemării partidului spre creșterea exigenței privind măiestria, se sacrifică de cele mai multe ori, în critica literară practică, analiza imaginii artistice a realității reflectată în operă, pentru a se discuta aproape exclusiv problematica exprimată prin imaginea artistică.

Referențul a analizat apoi o astfel de critică, făcută de Nicolae Moraru în volumul său „Studii și eseuri”.

Glasiur proletcultiste, răstălmăcind în chip tendențios îndrumările partidului și înfălcindu-l — a spus în continuare referențul — au încercat rușinarea criticii și literaturii noastre noi de tradițiile ei istorice progresive. (Un rol dăunător în mare parte l-au jucat aici „revizuirile” istorice al lui I. Vițner, din primii ani de după cucerirea puterii populare). Aceleiași glasiur au practicat o critică sentențioasă și semidocată, au iolosit în mod demagogic chemările la puritatea ideologică și au pus piedici gândirii creatoare, științifice. În stabilirea principiilor și a indicațiilor necesare și utile orientării a literaturii noi, și-a făcut loc și elaborarea unor teze viciate de dogmatism, pe care azi avem sarcina să le rediscutăm în lumina îndrumării partidului și a experienței practice dobîndite. Este vorba de teze ca aceea care au privit la Zăharia Stancu, cea mai mare parte a „Cronicii de la chimie” și o parte a „Cronicii de familie” ale lui Petru Dumitriu, „Desfășurarea” lui Marin Preda, „Chivără Roșie” a lui Beniu, „În satul lui Sahia” a lui J. Beleanu, „Bucurie” a Mariei Banuș, „Cetea de foc” a lui Davidoglu și altele, critica noastră literară a rămas incontestabil în urma creației beletristice. O parte însemnată a criticii n-a știut, încă nu era pregătită, să valorifice suficient succesele scriitorilor noștri, n-a știut de cît prea puțin să dea o apreciere valorică limpede, să stimuleze personalitatea proprie a autorilor, să discerne valorile reale de cele false și să aibă cu competență certificate critice. Succesul incontestabil azi al romanului „Desculț” de Zăharia Stancu nu a fost măsurat de critica literară la justa sa proporție în momentul apariției sale, proza valoroasă a lui Marin Preda n-a fost suficient relevată pentru stimularea creatoare a scriitorului în momentul unor scrieri ale sale realmente delicioase și pe drept cuvînt criticabile, lirica lui Beniu și a Mariei Banuș a fost nu o dată subapreciată în specificul valorii ei. Orientindu-se slab, critica literară a lăsat cu zgornț, numai pe motivul tematicii actuale, lucrări mediocre, care azi nu ne mai amintim decît vag, — deși, practic această tematică ar fi putut fi compromisă prin tratarea ei sub orice nălucă artistică. Pe Nicolae Moraru îl cităm încă o dată, pentru că avea, împreună cu alții cîțiva, obiceiul de a încheia bilanșii și de a lansa proze literare, dezmișchină de cea mai mare parte de ulterioara desfășurare ascendentă a literaturii. Astfel, prezentînd cititorilor o serie de nuzele care, după expresia sa, „constituiesc un pas important în dezvoltarea literaturii noastre”, se făcea o totală confuzie de valori, și, fără să se treacă la o serioasă analiză artistică, se atribuiau acestor nuzele calități cu greu recunoscute azi, cîteodată, unora dintre scriitorii noștri de frunte. Referențul a dat astfel de exemple.

În continuare, referențul a vorbit despre faptul că critica literară a avut cu totul insuficient pe scriitorii ca Eugen Frunză, Aurel Mihale, A. G. Valda etc., pentru a putea trece la un nivel corespunzător, în căruia rolul temele actualității sau ale luptei partidului în ilegalitate. De asemenea, referențul a subliniat răspunderea criticii față de lipsa ei de exigență în analiza stăbiunilor și greșelilor din cărțile lui Al. Jar. Nimeni nu contestă că ignorarea sau subaprecierea unor opere însemnate, exagerarea meritelor unor opere mediocre sau chiar atribuirea unor merite imaginare au fost posibile în practica obișnuită a criticii literare. Azi însă critica literară trebuie să se bazeze pe un consens principial unanim, îndeplinind un rol hotărîtor în lupta partidului pentru promovarea unei valoroase literaturi realist-socialiste, demnă de tradiția literaturii noastre clasice și de concepția înaintată care-i stă acum la bază. Nu încapă îndoială că o prea puțin dezvoltată luptă de opinii în critica literară, tendințe de monopolizare a opiniei principale, au contribuit în primul rînd mesajul ideologic al operei, și de a analiza în primul rînd justetea problematicii operei, exactitatea socială a tratării ei, fără de care teoretic și valorii artistice prețioase chiar și fără de care teoretic și valorii artistice prețioase nu este cu putință din punctul nostru de vedere. Critica și-a exercitat rolul îndrumător prin indicarea principiilor artei realist-socialiste, printr-o largă activitate de popularizare teoretică, prin lupta pentru o înaltă principialitate a criticii literare împotriva cosmopolitismului și obiectivismului burghez, prin analiza modului în care fenomenele vechii în transformare revoluționară, se reflectă concret în opera literară. Cum era și explicabil, în mare măsură necesitatea clarificării ideologice a dus o bucată de vreme la unilateralitate în practica multora dintre criticii literari. Grija pentru dezvoltarea personalității artistice a scriitorului, pentru varietațea de stiluri și curente în literatura noastră realist-socialistă, pentru analizarea concretă și fină a artei scriitorului și pentru dezvoltarea acesteia, era adeseori neglijată. Fără a se reamîna principial la studierea specificului artistic și a originalității artistice, în ciuda repetării neîncetate a chemării partidului spre creșterea exigenței privind măiestria, se sacrifică de cele mai multe ori, în critica literară practică, analiza imaginii artistice a realității reflectată în operă, pentru a se discuta aproape exclusiv problematica exprimată prin imaginea artistică.

Referențul a analizat apoi o astfel de critică, făcută de Nicolae Moraru în volumul său „Studii și eseuri”. Glasiur proletcultiste, răstălmăcind în chip tendențios îndrumările partidului și înfălcindu-l — a spus în continuare referențul — au încercat rușinarea criticii și literaturii noastre noi de tradițiile ei istorice progresive. (Un rol dăunător în mare parte l-au jucat aici „revizuirile” istorice al lui I. Vițner, din primii ani de după cucerirea puterii populare). Aceleiași glasiur au practicat o critică sentențioasă și semidocată, au iolosit în mod demagogic chemările la puritatea ideologică și au pus piedici gândirii creatoare, științifice. În stabilirea principiilor și a indicațiilor necesare și utile orientării a literaturii noi, și-a făcut loc și elaborarea unor teze viciate de dogmatism, pe care azi avem sarcina să le rediscutăm în lumina îndrumării partidului și a experienței practice dobîndite. Este vorba de teze ca aceea care au privit la Zăharia Stancu, cea mai mare parte a „Cronicii de la chimie” și o parte a „Cronicii de familie” ale lui Petru Dumitriu, „Desfășurarea” lui Marin Preda, „Chivără Roșie” a lui Beniu, „În satul lui Sahia” a lui J. Beleanu, „Bucurie” a Mariei Banuș, „Cetea de foc” a lui Davidoglu și altele, critica noastră literară a rămas incontestabil în urma creației beletristice. O parte însemnată a criticii n-a știut, încă nu era pregătită, să valorifice suficient succesele scriitorilor noștri, n-a știut de cît prea puțin să dea o apreciere valorică limpede, să stimuleze personalitatea proprie a autorilor, să discerne valorile reale de cele false și să aibă cu competență certificate critice. Succesul incontestabil azi al romanului „Desculț” de Zăharia Stancu nu a fost măsurat de critica literară la justa sa proporție în momentul apariției sale, proza valoroasă a lui Marin Preda n-a fost suficient relevată pentru stimularea creatoare a scriitorului în momentul unor scrieri ale sale realmente delicioase și pe drept cuvînt criticabile, lirica lui Beniu și a Mariei Banuș a fost nu o dată subapreciată în specificul valorii ei. Orientindu-se slab, critica literară a lăsat cu zgornț, numai pe motivul tematicii actuale, lucrări mediocre, care azi nu ne mai amintim decît vag, — deși, practic această tematică ar fi putut fi compromisă prin tratarea ei sub orice nălucă artistică. Pe Nicolae Moraru îl cităm încă o dată, pentru că avea, împreună cu alții cîțiva, obiceiul de a încheia bilanșii și de a lansa proze literare, dezmișchină de cea mai mare parte de ulterioara desfășurare ascendentă a literaturii. Astfel, prezentînd cititorilor o serie de nuzele care, după expresia sa, „constituiesc un pas important în dezvoltarea literaturii noastre”, se făcea o totală confuzie de valori, și, fără să se treacă la o serioasă analiză artistică, se atribuiau acestor nuzele calități cu greu recunoscute azi, cîteodată, unora dintre scriitorii noștri de frunte. Referențul a dat astfel de exemple.

În continuare, referențul a vorbit despre faptul că critica literară a avut cu totul insuficient pe scriitorii ca Eugen Frunză, Aurel Mihale, A. G. Valda etc., pentru a putea trece la un nivel corespunzător, în căruia rolul temele actualității sau ale luptei partidului în ilegalitate. De asemenea, referențul a subliniat răspunderea criticii față de lipsa ei de exigență în analiza stăbiunilor și greșelilor din cărțile lui Al. Jar. Nimeni nu contestă că ignorarea sau subaprecierea unor opere însemnate, exagerarea meritelor unor opere mediocre sau chiar atribuirea unor merite imaginare au fost posibile în practica obișnuită a criticii literare. Azi însă critica literară trebuie să se bazeze pe un consens principial unanim, îndeplinind un rol hotărîtor în lupta partidului pentru promovarea unei valoroase literaturi realist-socialiste, demnă de tradiția literaturii noastre clasice și de concepția înaintată care-i stă acum la bază. Nu încapă îndoială că o prea puțin dezvoltată luptă de opinii în critica literară, tendințe de monopolizare a opiniei principale, au contribuit în primul rînd mesajul ideologic al operei, și de a analiza în primul rînd justetea problematicii operei, exactitatea socială a tratării ei, fără de care teoretic și valorii artistice prețioase chiar și fără de care teoretic și valorii artistice prețioase nu este cu putință din punctul nostru de vedere. Critica și-a exercitat rolul îndrumător prin indicarea principiilor artei realist-socialiste, printr-o largă activitate de popularizare teoretică, prin lupta pentru o înaltă principialitate a criticii literare împotriva cosmopolitismului și obiectivismului burghez, prin analiza modului în care fenomenele vechii în transformare revoluționară, se reflectă concret în opera literară. Cum era și explicabil, în mare măsură necesitatea clarificării ideologice a dus o bucată de vreme la unilateralitate în practica multora dintre criticii literari. Grija pentru dezvoltarea personalității artistice a scriitorului, pentru varietațea de stiluri și curente în literatura noastră realist-socialistă, pentru analizarea concretă și fină a artei scriitorului și pentru dezvoltarea acesteia, era adeseori neglijată. Fără a se reamîna principial la studierea specificului artistic și a originalității artistice, în ciuda repetării neîncetate a chemării partidului spre creșterea exigenței privind măiestria, se sacrifică de cele mai multe ori, în critica literară practică, analiza imaginii artistice a realității reflectată în operă, pentru a se discuta aproape exclusiv problematica exprimată prin imaginea artistică.

Referențul a analizat apoi o astfel de critică, făcută de Nicolae Moraru în volumul său „Studii și eseuri”. Glasiur proletcultiste, răstălmăcind în chip tendențios îndrumările partidului și înfălcindu-l — a spus în continuare referențul — au încercat rușinarea criticii și literaturii noastre noi de tradițiile ei istorice progresive. (Un rol dăunător în mare parte l-au jucat aici „revizuirile” istorice al lui I. Vițner, din primii ani de după cucerirea puterii populare). Aceleiași glasiur au practicat o critică sentențioasă și semidocată, au iolosit în mod demagogic chemările la puritatea ideologică și au pus piedici gândirii creatoare, științifice. În stabilirea principiilor și a indicațiilor necesare și utile orientării a literaturii noi, și-a făcut loc și elaborarea unor teze viciate de dogmatism, pe care azi avem sarcina să le rediscutăm în lumina îndrumării partidului și a experienței practice dobîndite. Este vorba de teze ca aceea care au privit la Zăharia Stancu, cea mai mare parte a „Cronicii de la chimie” și o parte a „Cronicii de familie” ale lui Petru Dumitriu, „Desfășurarea” lui Marin Preda, „Chivără Roșie” a lui Beniu, „În satul lui Sahia” a lui J. Beleanu, „Bucurie” a Mariei Banuș, „Cetea de foc” a lui Davidoglu și altele, critica noastră literară a rămas incontestabil în urma creației beletristice. O parte însemnată a criticii n-a știut, încă nu era pregătită, să valorifice suficient succesele scriitorilor noștri, n-a știut de cît prea puțin să dea o apreciere valorică limpede, să stimuleze personalitatea proprie a autorilor, să discerne valorile reale de cele false și să aibă cu competență certificate critice. Succesul incontestabil azi al romanului „Desculț” de Zăharia Stancu nu a fost măsurat de critica literară la justa sa proporție în momentul apariției sale, proza valoroasă a lui Marin Preda n-a fost suficient relevată pentru stimularea creatoare a scriitorului în momentul unor scrieri ale sale realmente delicioase și pe drept cuvînt criticabile, lirica lui Beniu și a Mariei Banuș a fost nu o dată subapreciată în specificul valorii ei. Orientindu-se slab, critica literară a lăsat cu zgornț, numai pe motivul tematicii actuale, lucrări mediocre, care azi nu ne mai amintim decît vag, — deși, practic această tematică ar fi putut fi compromisă prin tratarea ei sub orice nălucă artistică. Pe Nicolae Moraru îl cităm încă o dată, pentru că avea, împreună cu alții cîțiva, obiceiul de a încheia bilanșii și de a lansa proze literare, dezmișchină de cea mai mare parte de ulterioara desfășurare ascendentă a literaturii. Astfel, prezentînd cititorilor o serie de nuzele care, după expresia sa, „constituiesc un pas important în dezvoltarea literaturii noastre”, se făcea o totală confuzie de valori, și, fără să se treacă la o serioasă analiză artistică, se atribuiau acestor nuzele calități cu greu recunoscute azi, cîteodată, unora dintre scriitorii noștri de frunte. Referențul a dat astfel de exemple.

De trecere de la o activitate viciată de dogmatism și sociologism vulgar la una creatoare, nu poate fi localizat la o anumită dată, într-un anumit an, marcînd o nouă perioadă în evoluția criticii. Evenimente de mare importanță, internațională și națională, au ajutat însă la limpezirea problemelor, la precizarea principiilor leniniste în estetica și în orientarea literaturii. O excepțională influență asupra dezvoltării luptei de opinii creatoare și principale în critica noastră literară, a care ne chema partidul nîncetat, a avut asupra noastră ampla discuție a scriitorilor sovietici, în pregătirea și desfășurarea celui de al II-lea Congres al lor, în a doua jumătate a anului 1954. Congresul al II-lea al P.M.R. a adus o înaltă precizare a sarcinilor literaturii și criticii noastre literare, cu entuziasm seriozitate și dragoste pentru cultură, proaspeți adevăr solvenți ai învățămîntului mediu și universitar de după reformă. Baza instrucției și educației lor este marxist-leninistă. De pe această bază au ei de pornit pentru aprofundarea filozofiei și esteticii materialiste, a teoriei și practicii criticii literare marxist-leniniste, ca și pentru însușirea științifică a moștenirii culturale în domeniul lor de specialitate. Pașunea pentru a contribui creator la activitatea criticii noastre noi este evidentă într-o mare parte a celei mai fine generații.

Referențul a citat și a caracterizat amplu o serie de studii și articole ale unor critici literari tînări, între care S. Damian, D. Micu, Lucian Raicu, B. Elvin, Georgeta Horodnică, Horia Bratu, Radu Cosasu, Al. Oprea, Aurel Martin, D. Solomon, Val. Ripceanu, Miron Dragu, H. Zalis, I. D. Bălan, Eugenia Tudor, Geo Șerban, Al. Săndulescu, George Munteanu, D. Costea etc.

Este pozitivă fierberea tinerescă a celor mai noi activiști ai criticii literare. Se remarcă tocmai o energie și o silință neobosită de studiu, o aplicare către izvoarele tradiției romine și universale în critica literaturii noastre noi, dacă n-am afirma cu încredere drumul ascendent al criticii noastre literare, succesele ei în ultimul timp progresul ei evident de astăzi, lichidarea studiului în care era just să se vorbească despre rămînera ei în urmă față de beletristică (nu și față de viață!).

În studiul actual, — continuă referențul, apreciind situația prezentă a criticii — putem afirma categoric că și-au dat mîna criticii literari și esteticienii cei mai reprezentativi din toate generațiile de azi. O evidență a semnăturilor înfîlțite în critica și teoria literară ar cuprinde, fără îndoială, o amplă însușire, de la numele celor care reprezintă generația actuală, Tudor Vianu și a lui acad. G. Călinescu și a acad. Perpessiciu, pe aceea a criticilor care și-au început marea de mult cariera în paginile revistelor progresiste, ca Silviu Iosifescu și G. Macoveșcu, pe aceea a criticilor afirmați din primii ani de după război, ca Ov. S. Crohmalniceanu, Paul Georgescu și ceilalți pe care i-am amintit mai sus, — pînă la generația cea mai tînără, ca S. Damian, D. Micu, L. Raicu și mulți alții. Referențul ne la cuvintele Raportului C.C. la Congres, putem să ne mirăm azi că, într-adevăr, teze care au marcat critica noastră de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului. Acest front unitar al generațiilor de literari nu s-a constituit dintr-o dată, ci este un rezultat al politicii înțelepte a partidului față de intelectuali. Cred că atragerea majorității și a celor mai capabile cadre de esteticieni și critici literari formați la școala burgheză, cu un vechi stagiul de activitate științifică și literară în orinduirea burgheză, a reprezentat o problemă în teo-măsură mai complicată decît aceea a atragerii vechilor scriitori. Creatorii de artă tînării și cîștinți spre realism în mare parte spontan și înalt, pe platforma realismului, apropierea de realitate, viziuni noi în transformare revoluționară și de metoda realismului socialist, este înlesnită. Cea mai mare parte a scriitorilor valoroși, cunoscuți din perioada dintre cele două războaie și activi azi, a înțeles relativ repede politica partidului și și-a pus creația în slujba construirii culturale și socialismului. Esteticienii și criticii literari consacrați prin activitatea lor înainte de 1944 și-au stabilit, de cele mai multe ori, principii și metode de lucru pe baza filozofiei și esteticii idealiste, de la Platon la Kant, de la Hegel la Croce. Politica partidului în privința acestora n-a făcut uz de liberalism, n-a tolerat eclecticism obiectivist, ci, acordînd stima și dragostea meritată muncii științifice îndelungate, talentului și inteligenței creatoare, a promovat o intensă și plină de grijă luptă ideologică, în care nu metoda administrativă, birocratică, și-au spus cuvîntul eficient, ci metoda convingerii. Înțelegerea drumului complex, adeseori sinuos, prin care unii savanți și creatori recunosc justetea politicii partidului, a stat la baza muncii de elucidare ideologică a vechilor cadre, academice și universitare, din critica literară. Orientarea realist-științifică a acad. Tudor Vianu în problemele istoriei culturii sau fina percepere a peisajului artistic în specificitatea și originalitatea sa, cunoscută la acad. G. Călinescu, sau altele altele însușiri creatoare ale cărturarilor din generațiile trecute, au constituit nîncetat un tîrîm în care contribuția acestora a putut fi bine venită și îndreptată treptat pe făgașul științei materialiste. Nu se poate spune încă, după părerea noastră, că fiecare din specialiștii și savanții de ieri, în fiecare din lucrările lor, a ajuns la o concepție limpede asupra lumii și artei, și-a însușit marxismul, a exprimat întocmai ideile partidului. Dimpotrivă, manifestările de obiectivism, de virulență și prejudecăți estetice idealiste, de inaderență față de unele principii ale esteticii și teoriei literare marxist-leniniste, se vădese și în activitatea lor recentă, actuală.

Dar, și de azi, intelectuali de renume, stimați și iubii pentru practica muncii lor de critică și istorie literară, răspund efectiv chemării partidului, în marea luptă pentru desăvîșirea și revoluția culturală pentru întemeierea culturii noastre noi. Și acoasta este esențială. Fără îndoială că, în această privință, fermitatea ideologică, împreună cu tactul și înțelegerea, cu respectarea personalității proprii, a gândirii și pregătirii științifice proprii, sînt decisive. Paralel cu atragerea vechilor cadre, s-a desfășurat meru, dar cu preponderanță în ultimii ani, după mărirea unei detașămînt de critici formați în anii puterii populare, munca de creștere a celei mai fine generații de critici. Particularitatea acestuia nu se pare a consta în aceea că acum îndorează chestiunea literară, cu entuziasm seriozitate și dragoste pentru cultură, proaspeți adevăr solvenți ai învățămîntului mediu și universitar de după reformă. Baza instrucției și educației lor este marxist-leninistă. De pe această bază au ei de pornit pentru aprofundarea filozofiei și esteticii materialiste, a teoriei și practicii criticii literare marxist-leniniste, ca și pentru însușirea științifică a moștenirii culturale în domeniul lor de specialitate. Pașunea pentru a contribui creator la activitatea criticii noastre noi este evidentă într-o mare parte a celei mai fine generații.

Referențul a citat și a caracterizat amplu o serie de studii și articole ale unor critici literari tînări, între care S. Damian, D. Micu, Lucian Raicu, B. Elvin, Georgeta Horodnică, Horia Bratu, Radu Cosasu, Al. Oprea, Aurel Martin, D. Solomon, Val. Ripceanu, Miron Dragu, H. Zalis, I. D. Bălan, Eugenia Tudor, Geo Șerban, Al. Săndulescu, George Munteanu, D. Costea etc.

Este pozitivă fierberea tinerescă a celor mai noi activiști ai criticii literare. Se remarcă tocmai o energie și o silință neobosită de studiu, o aplicare către izvoarele tradiției romine și universale în critica literaturii noastre noi, dacă n-am afirma cu încredere drumul ascendent al criticii noastre literare, succesele ei în ultimul timp progresul ei evident de astăzi, lichidarea studiului în care era just să se vorbească despre rămînera ei în urmă față de beletristică (nu și față de viață!).

În studiul actual, — continuă referențul, apreciind situația prezentă a criticii — putem afirma categoric că și-au dat mîna criticii literari și esteticienii cei mai reprezentativi din toate generațiile de azi. O evidență a semnăturilor înfîlțite în critica și teoria literară ar cuprinde, fără îndoială, o amplă însușire, de la numele celor care reprezintă generația actuală, Tudor Vianu și a lui acad. G. Călinescu și a acad. Perpessiciu, pe aceea a criticilor care și-au început marea de mult cariera în paginile revistelor progresiste, ca Silviu Iosifescu și G. Macoveșcu, pe aceea a criticilor afirmați din primii ani de după război, ca Ov. S. Crohmalniceanu, Paul Georgescu și ceilalți pe care i-am amintit mai sus, — pînă la generația cea mai tînără, ca S. Damian, D. Micu, L. Raicu și mulți alții. Referențul ne la cuvintele Raportului C.C. la Congres, putem să ne mirăm azi că, într-adevăr, teze care au marcat critica noastră de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului. Acest front unitar al generațiilor de literari nu s-a constituit dintr-o dată, ci este un rezultat al politicii înțelepte a partidului față de intelectuali. Cred că atragerea majorității și a celor mai capabile cadre de esteticieni și critici literari formați la școala burgheză, cu un vechi stagiul de activitate științifică și literară în orinduirea burgheză, a reprezentat o problemă în teo-măsură mai complicată decît aceea a atragerii vechilor scriitori. Creatorii de artă tînării și cîștinți spre realism în mare parte spontan și înalt, pe platforma realismului, apropierea de realitate, viziuni noi în transformare revoluționară și de metoda realismului socialist, este înlesnită. Cea mai mare parte a scriitorilor valoroși, cunoscuți din perioada dintre cele două războaie și activi azi, a înțeles relativ repede politica partidului și și-a pus creația în slujba construirii culturale și socialismului. Esteticienii și criticii literari consacrați prin activitatea lor înainte de 1944 și-au stabilit, de cele mai multe ori, principii și metode de lucru pe baza filozofiei și esteticii idealiste, de la Platon la Kant, de la Hegel la Croce. Politica partidului în privința acestora n-a făcut uz de liberalism, n-a tolerat eclecticism obiectivist, ci, acordînd stima și dragostea meritată muncii științifice îndelungate, talentului și inteligenței creatoare, a promovat o intensă și plină de grijă luptă ideologică, în care nu metoda administrativă, birocratică, și-au spus cuvîntul eficient, ci metoda convingerii. Înțelegerea drumului complex, adeseori sinuos, prin care unii savanți și creatori recunosc justetea politicii partidului, a stat la baza muncii de elucidare ideologică a vechilor cadre, academice și universitare, din critica literară. Orientarea realist-științifică a acad. Tudor Vianu în problemele istoriei culturii sau fina percepere a peisajului artistic în specificitatea și originalitatea sa, cunoscută la acad. G. Călinescu, sau altele altele însușiri creatoare ale cărturarilor din generațiile trecute, au constituit nîncetat un tîrîm în care contribuția acestora a putut fi bine venită și îndreptată treptat pe făgașul științei materialiste. Nu se poate spune încă, după părerea noastră, că fiecare din specialiștii și savanții de ieri, în fiecare din lucrările lor, a ajuns la o concepție limpede asupra lumii și artei, și-a însușit marxismul, a exprimat întocmai ideile partidului. Dimpotrivă, manifestările de obiectivism, de virulență și prejudecăți estetice idealiste, de inaderență față de unele principii ale esteticii și teoriei literare marxist-leniniste, se vădese și în activitatea lor recentă, actuală.

Referențul a analizat apoi o astfel de critică, făcută de Nicolae Moraru în volumul său „Studii și eseuri”. Glasiur proletcultiste, răstălmăcind în chip tendențios îndrumările partidului și înfălcindu-l — a spus în continuare referențul — au încercat rușinarea criticii și literaturii noastre noi de tradițiile ei istorice progresive. (Un rol dăunător în mare parte l-au jucat aici „revizuirile” istorice al lui I. Vițner, din primii ani de după cucerirea puterii populare). Aceleiași glasiur au practicat o critică sentențioasă și semidocată, au iolosit în mod demagogic chemările la puritatea ideologică și au pus piedici gândirii creatoare, științifice. În stabilirea principiilor și a indicațiilor necesare și utile orientării a literaturii noi, și-a făcut loc și elaborarea unor teze viciate de dogmatism, pe care azi avem sarcina să le rediscutăm în lumina îndrumării partidului și a experienței practice dobîndite. Este vorba de teze ca aceea care au privit la Zăharia Stancu, cea mai mare parte a „Cronicii de la chimie” și o parte a „Cronicii de familie” ale lui Petru Dumitriu, „Desfășurarea” lui Marin Preda, „Chivără Roșie” a lui Beniu, „În satul lui Sahia” a lui J. Beleanu, „Bucurie” a Mariei Banuș, „Cetea de foc” a lui Davidoglu și altele, critica noastră literară a rămas incontestabil în urma creației beletristice. O parte însemnată a criticii n-a știut, încă nu era pregătită, să valorifice suficient succesele scriitorilor noștri, n-a știut de cît prea puțin să dea o apreciere valorică limpede, să stimuleze personalitatea proprie a autorilor, să discerne valorile reale de cele false și să aibă cu competență certificate critice. Succesul incontestabil azi al romanului „Desculț” de Zăharia Stancu nu a fost măsurat de critica literară la justa sa proporție în momentul apariției sale, proza valoroasă a lui Marin Preda n-a fost suficient relevată pentru stimularea creatoare a scriitorului în momentul unor scrieri ale sale realmente delicioase și pe drept cuvînt criticabile, lirica lui Beniu și a Mariei Banuș a fost nu o dată subapreciată în specificul valorii ei. Orientindu-se slab, critica literară a lăsat cu zgornț, numai pe motivul tematicii actuale, lucrări mediocre, care azi nu ne mai amintim decît vag, — deși, practic această tematică ar fi putut fi compromisă prin tratarea ei sub orice nălucă artistică. Pe Nicolae Moraru îl cităm încă o dată, pentru că avea, împreună cu alții cîțiva, obiceiul de a încheia bilanșii și de a lansa proze literare, dezmișchină de cea mai mare parte de ulterioara desfășurare ascendentă a literaturii. Astfel, prezentînd cititorilor o serie de nuzele care, după expresia sa, „constituiesc un pas important în dezvoltarea literaturii noastre”, se făcea o totală confuzie de valori, și, fără să se treacă la o serioasă analiză artistică, se atribuiau acestor nuzele calități cu greu recunoscute azi, cîteodată, unora dintre scriitorii noștri de frunte. Referențul a dat astfel de exemple.

Este pozitivă fierberea tinerescă a celor mai noi activiști ai criticii literare. Se remarcă tocmai o energie și o silință neobosită de studiu, o aplicare către izvoarele tradiției romine și universale în critica literaturii noastre noi, dacă n-am afirma cu încredere drumul ascendent al criticii noastre literare, succesele ei în ultimul timp progresul ei evident de astăzi, lichidarea studiului în care era just să se vorbească despre rămînera ei în urmă față de beletristică (nu și față de viață!).

În studiul actual, — continuă referențul, apreciind situația prezentă a criticii — putem afirma categoric că și-au dat mîna criticii literari și esteticienii cei mai reprezentativi din toate generațiile de azi. O evidență a semnăturilor înfîlțite în critica și teoria literară ar cuprinde, fără îndoială, o amplă însușire, de la numele celor care reprezintă generația actuală, Tudor Vianu și a lui acad. G. Călinescu și a acad. Perpessiciu, pe aceea a criticilor care și-au început marea de mult cariera în paginile revistelor progresiste, ca Silviu Iosifescu și G. Macoveșcu, pe aceea a criticilor afirmați din primii ani de după război, ca Ov. S. Crohmalniceanu, Paul Georgescu și ceilalți pe care i-am amintit mai sus, — pînă la generația cea mai tînără, ca S. Damian, D. Micu, L. Raicu și mulți alții. Referențul ne la cuvintele Raportului C.C. la Congres, putem să ne mirăm azi că, într-adevăr, teze care au marcat critica noastră de dezvoltare a culturii puse în slujba poporului. Acest front unitar al generațiilor de literari nu s-a constituit dintr-o dată, ci este un rezultat al politicii înțelepte a partidului față de intelectuali. Cred că atragerea majorității și a celor mai capabile cadre de esteticieni și critici literari formați la școala burgheză, cu un vechi stagiul de activitate științifică și literară în orinduirea burgheză, a reprezentat o problemă în teo-măsură mai complicată decît aceea a atragerii vechilor scriitori. Creatorii de artă tînării și cîștinți spre realism în mare parte spontan și înalt, pe platforma realismului, apropierea de realitate, viziuni noi în transformare revoluționară și de metoda realismului socialist, este înlesnită. Cea mai mare parte a scriitorilor valoroși, cunoscuți din perioada dintre cele două războaie și activi azi, a înțeles relativ repede politica partidului și și-a pus creația în slujba construirii culturale și socialismului. Esteticienii și criticii literari consacrați prin activitatea lor înainte de 1944 și-au stabilit, de cele mai multe ori, principii și metode de lucru pe baza filozofiei și esteticii idealiste, de la Platon la Kant, de la Hegel la Croce. Politica partidului în privința acestora n-a făcut uz de liberalism, n-a tolerat eclecticism obiectivist, ci, acordînd stima și dragostea meritată muncii științifice îndelungate, talentului și inteligenței creatoare, a promovat o intensă și plină de grijă luptă ideologică, în care nu metoda administrativă, birocratică, și-au spus cuvîntul eficient, ci metoda convingerii. Înțelegerea drumului complex, adeseori sinuos, prin care unii savanți și creatori recunosc justetea politicii partidului, a stat la baza muncii de elucidare ideologică a vechilor cadre, academice și universitare, din critica literară. Orientarea realist-științifică a acad. Tudor Vianu în problemele istoriei culturii sau fina percepere a peisajului artistic în specificitatea și originalitatea sa, cunoscută la acad. G. Călinescu, sau altele altele însușiri creatoare ale cărturarilor din generațiile trecute, au constituit nîncetat un tîrîm în care contribuția acestora a putut fi bine venită și îndreptată treptat pe făgașul științei materialiste. Nu se poate spune încă, după părerea noastră, că fiecare din specialiștii și savanții de ieri, în fiecare din lucrările lor, a ajuns la o concepție limpede asupra lumii și artei, și-a însușit marxismul, a exprimat întocmai ideile partidului. Dimpotrivă, manifestările de obiectivism, de virulență și prejudecăți estetice idealiste, de inaderență față de unele principii ale esteticii și teoriei literare marxist-leniniste, se vădese și în activitatea lor recentă, actuală.

Referențul a analizat apoi o astfel de critică, făcută de Nicolae Moraru în volumul său „Studii și eseuri”. Glasiur proletcultiste, răstălmăcind în chip tendențios îndrumările partidului și înfălcindu-l — a spus în continuare referențul — au încercat rușinarea criticii și literaturii noastre noi de tradițiile ei istorice progresive. (Un rol dăunător în mare parte l-au jucat aici „revizuirile” istorice al lui I. Vițner, din primii ani de după cucerirea puterii populare). Aceleiași glasiur au practicat o critică sentențioasă și semidocată, au iolosit în mod demagogic chemările la puritatea ideologică și au pus piedici gândirii creatoare, științifice. În stabilirea principiilor și a indicațiilor necesare și utile orientării a literaturii noi, și-a făcut loc și elaborarea unor teze viciate de dogmatism, pe care azi avem sarcina să le rediscutăm în lumina îndrumării partidului și a experienței practice dobîndite. Este vorba de teze ca aceea care au privit la Zăharia Stancu, cea mai mare parte a „Cronicii de la chimie” și o parte a „Cronicii de familie” ale lui Petru Dumitriu,

OCEANUL DE OAMENI

— Ce-ai făcut în China?
— I-am iubit pe chinezi.

De obicei lucrurile se petreceau așa: un băiat sau o fată, un bărbat sau o femeie se aflau undeva, la stânga, la dreapta, în fața sau în spatele meu. Ședeam aplicați pe o masă, acoperind cu hieroglife o pagină de hirtie sau mîncîndu-și castroful de orez. Se aflau într-o sală de teatru, urmînd cîntec de se petrecea pe scenă, sau într-un vagon de tren, tînd în amîndouă minile paharul cu ceai, sau pe bordul unui vapor, privind mîndri rotunzi de pe malurile Fluviului Alabastru. Oriunde mă duceam eram înconjurat de ei, de marea lor de capete ac-

Pescar chinez pescuind cu ajutorul păsărilor dresate

perite cu păr negru. Privindu-l cît sînt de mulți, simpli, făcuți, cuminți, pîrînd toți laolaltă o plasmă primordiată a umanității, îi iubeam.

De obicei lucrurile se petreceau așa: din toți cîți erau, privirile mele se opreau asupra unuia singur. La întîmplare, pentru că nu-i puteam deosebi în nici un fel, și erau mulți ca firele de nisip ale mării. Atunci, cînd priveai, ridicîndu-și fața din castroful de orez, sau întorcînd-o de pe fereastra vagonului, sau de la jocul strălucit al actorilor, mă privea la rîndul său. Și, în aceeași clipă, cu o ușoară mișcare a capului, schița un salut discret, prietenos și în același timp plin de rezervă, ca și cum ar fi vrut să spună: Eu sînt aici și mă bucur că m-ai văzut și tu. Bună ziua, dar dacă te gîndeai la altceva sau m-ai privit cumva din greșală, iată, poți să te întorci și să cum nimic n-ai fost. Așa era salutul lor: grațios și timid, lipsit de insistență, de parcă ar fi fost al unor păsări așezate pe marginea ferestrelor, gata să se mistuie în imensitatea aerului la cel mai mic semn că au greșit venind acolo.

Dar eu văzîndu-i cît erau de gingași și de buni, tîndu-mă la rîndul meu să nu-i stînjinesc cu ceva, le zimebam timid. Ia ei? Ei, parcă așteptau. Întreaga față li se lumina de bucurie, iar surisul cu care mi se răspundeau pe loc era cu mult mai mult decît al meu, prietenos și bun, și plin de o adîncă omenie. Dumnezeule, cum zimebam!

Cînd voi trăi nu voi uita căldura celui suris care era în stare să-mi rupă într-o clipă zăgăzurile inimii, lăsdînd să se reverse mistuitoarea mea dragoste de oameni. Cînd voi trăi, mereu aducîndu-mi-i aminte, și voi lubi cum i-am iubit atunci, în acea toamnă sîmbătă, cînd înconjurat de un ocean de oameni, în orice parte îmi întorceam capul și pe orice obraz îmi puneam privirile, primeam numaidecît în inimă căldura unui suris de o coplesitoare omenie.

★

Unul mersese toată noaptea, iar eu o singură clipă nu așipsem. Era cea dintîi noapte a unei lungi călătorii la miază-zii de Pekin, — și m-a cucerit teama că o doua zi voi fi zdrobit. O oboselă grea se adăna în oase, încercîndu-le rezistența. Plin de amărăciune eram, simțînd că voi deveni privitorul unor dureri vechi și cunoscute, că nu voi putea face nimic sîrpe a nu mi răpăsu.

Atunci, la sfîrșitul unei nopți ce păru de cosmar, la începutul unei zile ce se vesteau un dezastru, ușa compartimentului se deschise și intră, neînchipuit de firav, băiatul cu ceai. După ce umplu paharele de pe masa din dreptul ferestrei, dădu cu ochii de mine. Neștiind ce să spun, îi zimbii, iar el, surprins și bucuros, îmi răspuse cu un suris pe care n-am să-l uit niciodată.

În acel zîmbet ce-i lumina chipul într-o clipă, era toată omenia, toată bunătatea, toată cunoscîndea din care ființa lui era alcătuită, ca dintr-un aluat al umanității, fierbînte și inalterabil. Era un băiat, un copil încă, zgribulit de frigul dimineții, dar cu cîtă omenie și căldură știa să zimebească.

Atunci, în acea neuitată clipă, m-am simțit invadat de o uriașă bucurie. Afară mai stăruiau culorile reci și cenușii, dar în ființa mea se ivise un punct exploziv, nucleul unei forțe vesnice, din care căldura și lumina izvorau necontenit, împrăștiînd tenebrele. M-am ridicat deodată însuflețit de flacăra pură a vieții, biruitor asupra oboselii și a suferinței.

Gerul era acoperit cu nori de toamnă, dar pentru mine soarele răsărise. Toată căldura lui pornea din surisul celui copil în care descoperisem fondul nealterat și vesnic al inimii omeniei. A fi om și a trăi printre oameni, nu putea fi forță mai mare în univers. Era atîta căldură în jurul și înăuntrul meu, înțelegînd că nu cumva soarele răsare din surisul celor șase sute de milioane de chinezi.

Așa a fost în acea dimineață, cînd căldura inimii chinezești a declanșat căldura propriei mele inimii, cu vivlății mai mari ca niciodată.

Și astfel, în acea zi în care mă temusem că voi fi strivit de obosela unei nopți nedormite, atît de nedorit început pentru o lungă călătorie, întreaga mea ființă a fost de aluminiu. Ușor ca o pasăre am străbătut durata fiecărei ore, atent la priveliști și oameni, și trăind în fiecare clipă mereu reînnoite

Bătrînul Sen De-bao trăiește zile ferice. Pentru prima oară în viață, el învață să citească ajutor de nepotul său.

bucurii. Cine ar mai fi putut să doarmă în foșnetul celui ocean de oameni vioași și binevoitori, pîrînd tot timpul pe față surisul bunătății și al omeniei? O singură clipă nu m-am îndurat să închid ochii, flămînzii de spectacolul umanității chineze sînt plină și neînțeleasă desigur. Eram ca o corabie ce lese din nou în larg, cu toate pînzele întinse, pe vîntul cel mai prielnic, și trece din talaz în talaz și nu se mai satură de vastitatea albastră a mării.

Ce-mi vedeau ochii? Un întreg popor, o marea de oameni tălăzîndu-se la nesfîrșit, venind mereu din depărtări nemărginite, acoperînd cu o nemăpomenită forțată toată întinderea lumii. Eram mulți, neînchipuit de mulți. De la o zare la alta, niciării nu părea a fi un loc fără oameni, cum nu pot fi găuri pe întinderea mării. De la o zare la alta, umpleau pămîntul.

În alte țări ale lumii, asemenea mulțimi nu se văd decît rareori, pe marile stadioane. Acolo, întreaga lor țară părea un singur uriaș stadion. Orașe, sate, cartiere periferice, gări și porturi erau întotdeauna pline. Pretutindeni, în toate locurile, pe toată întinderea pămîntului, forțeau. Eram mulți, neînchipuit de mulți.

De la fereastra vagonului îi zăream, — și uneori mă zăream și ei pe mine. Atunci le zimebam. Iar ei, parcă așteptau, mă priveau și mă priveau, un suris al meu abia început, nu l-a răspuns atît de repede și cu atît de multă căldură și bucurie. Așteptau: să se arale prietenoși și buni, și cumsecade, și foarte omenoși. Toți la un loc alcătuiu o întreagă umanitate, o mare lume a omeniei, vestindu-se pe chipul bărbatilor și al femeilor cu acel atît de blînd și luminos suris.

Prieteni ai mei, uimiți, sau poate mai rău, neîncrezători, mă veți întreba: Oare toți zimeba la fel? Și vă răspund numaidecît: Nu, nu toți zimeba la fel. Nu știu cît de mare poate fi numărul acestora din urmă, dar știu că pe pămînt orele nopții sînt egale, iar uneori le întrec pe ale zilei, și, totuși, esența universului nu-i întineresc, ci lumina. Prieteni ai mei, de ceea ce vă spun puteți fi siguri: esența celui univers uman e omenia, bunătatea, prietenia față de semenii și față de toate viețuitoarele lumii.

În grotle din Timhoa, printre gigantice stâlpi vestite în toată lumea, mari picturi murale și înfățișează pe Buddha, Sakamoni, tîndu-și bucuții de carne din picior și înfînzîndu-le valurii flămînd, pentru a scăpa de la moare porumbelul pe care acesta se pregătise să-l sfîșie. Tot acolo, într-o suită de scene naive, dar avînd valoarea și forța picturii primitive, e înfățișat sacrificiul unui prinț legendar, care, văzînd că puil unei tigricele sînt gata să moară de foame în miezul pădurii, s-a dus și li s-a dat pe sine însuși drept hrană.

Acestea sînt mituri enorme, dar eu i-am văzut pe urmașii celor ce le-au născocit cu cîtă blîndețe se poartă unii față de alții, față de lumea animălor și chiar aceea a lucrurilor neînșuflețite. Felul cum duc țărani găinile la țîr, în coșulete rînduite de niște, e tot ceea ce am văzut în privința acestor mai estetice și în același timp mai omenoși. Privindu-i cu cîtă grijă pășese pe întinderea lumii, în altele rînduri mersul nostru mi-a apărut brut. Cum ne lovim tocurile de pămînt, făcîndu-l să sune, plin de importanța propriei noastre persoane! Cred că un milion de chinezi în mers fac mai puțin zgomot decît o sută dintre noi. Chiar și atunci cînd duc greutăți în spinare, au un umblet ce s-ar putea numi grațios. Pentru ei, a merge înfrîntu-și picioarele înseamnă a jigni pacea și demnitatea naturii. I-am văzut pe drumuri și pe poteci. Aveau ceva de copii porniți după fluturi. Ușor de tot își puneau piciorii pe pămînt, cu prietenie, tîndu-se parcă să nu lovească prea tare, înalțînd într-o nelîntreună comunione cu toată natura. În mijlocul lumii sînt, prevenitori și uimiți, ca într-o imensă grădiniță. Cînt o rază de soare se strecoară pînă la ei sau cînd aud o pasăre cîntînd, întorc capul cu o atît de nevădicioasă ascultă și privesc atît de bucuros, încît nici o îndoială nu începe că în inima lor universal se reflectă prosperă și pur, ca într-o boabă de rouă.

Cei care sînt alfel decît i-am descris, nu pot altera

Membrii cooperativei agricole dintr-un sat de lângă Pekin au obținut o bogată recoltă de porumb

cu nimic substanța celui univers uman a cărui fundamentală trăsătură e bunătatea și omenia.

★

În amurg cînd, într-o gară mai mare, trenul se-a oprit pentru mai puțin timp. Am coborît și am pornit, prin nemăpomenită forțată a mulțimii, în lungul șirului de vagoane, pînă dincolo de locul unde locomotiva pușia obosita. De acolo, peste un scund gard de zăbrele se puteau vedea culorile somptuoase ale apusului și alți nemăpomeniți mulțime forfînd pe străzile orașului. La întoarcere, m-am pomenit doar în tovarășia unui tînar ce urma să albă, în cursul acelei călătorii cu trenul, grija gingașă și nu-mi lipsească nimic, nu din ceea ce mi-ar fi trebuit, cîd din ceea ce își închipuiau ei că ar fi putut să-mi treabuească. Or în privința aceasta — aveam să-mi dau seama în curînd — erau fantastici. Cîte nu-și închipuiau și cîte nu puneau la cale, dînd în fiecare clipă un conștient nou și spontan aceste ospitalități a lor, proverbiale.

Într-un rînd, despărțîndu-mă cu greu de un folotlu de bambus de pe terasa unei vile, iar a doua zi pornind într-o plimbare mai lungă pe o potecă de munte, cînd am ajuns sus și am văzut că dintr-un vagon, vorbeau și erau veseli, dar nu deveneau niciodată zgomotoși, principala lor regulă de viață nîrînd a fi silaia venită din emoții sincere și bunăcuviință. Se purtau unul față de altul cu prospețimea de sentimente a unor logodnici. Nu rareori, la rostirea unei vorbe care le făcea plăcere se împurpura. Și erau toți soldați — cei mai mulți țărani — în uniformă de soldați. Își tăiau unghiile, se pleptăna, și se spălau pe dinți sau își coseau vreun nasture, — și în toate aceste împrejurări păreau elevi de conservator ce ar fi jucat, cu oarecare timiditate, dar cu multă grație, rolul unor soldați. De altfel, un număr, nesfîrșit de acte ale vieții chineze cuprînd alți grațioși, încît par spectacole teatrale.

izvoru gingașile. Toți erau la fel, surprinzîndu-mă cu gesurile cele mai neașteptate. Eram uimit, emoționat, iar uneori de-a dreptul uluit.

Conducătorii unui mare șantier de pe Fluviul Galben veneau cu două jepuri, după o călătorie fantastică peste munții de pămînt al provinciei Honan, spre a mă înțîmpina ei înșiși la gară. Șoferul unuia din mașini văzînd că m-a mușcat o albă, oprea pe marginea prăpastiei, întrebînd dacă nu trebuie să înlocuiesc, să mergem la spital. În timpul lungilor călătorii cu trenul, bucurărilor vagoanelor-restaurant veneau în fiecare dimineață în compartimentul nostru, să întrebe ce aș dori să mîncînc și la ce oră și surideau. Băiatul de la hotelul din Ciungking — atît de urit dar și atît de cunoscute încît îl botezaseam „dracul binevoitor” — aflînd că m-a fost frig peste noapte, îngrămădea în camera mea toate radiatoarele electrice pe care le găisise, ridicînd temperatura la

Geo Bogza

treizeci și cinci de grade. La Cumming, puneau pentru trei zile, cît timp am stat în acel oraș, un locuș greu pe ușa unui club unde era un biliard al cărui zgomot augea pînă în camera mea. Dar la Șian ce-ai făcut? Văzîndu-mă înfrîntat de vestea că Teatrul de păpuși e în reparație, în ajunul plecării m-am pomenit cu toți actorii la hotel, veniți să dea o reprezentare pentru mine. Încipîndu-mi că-i răspîlesc, am ris și am aplaudat cît am putut, dar la sfîrșit tot am crezut că emoția mă sugrumă, și mi-a venit să intra în pămînt de rușine, cînd i-am văzut ieșind de după cortină, surzătorii, și îngrozitor de

În satul natal al președintelui Mao Tze-dun

transpirați de silința pe care și-o dăduseră să joace cît mai bine. Cum aș putea să spun ce am simțit în fața celor surzitori de o candoare copliarăscă și în fața actorilor așezate pe boabe mari de sudore? Mie-e cu neputință să spun.

Atunci, în cea dintîi zi a călătoriei, cînd abia începusem să mă afund în marea ocean de oameni, și nu-i cunoașteam nici vastitatea, nici profunzimea, m-am pomenit așadar într-o gară, alături de un tînar chinez, cu ochii și cu fața numai bunăvoînță. Cum să-i mulțumesc? I-am zîmbit. El mi-a răspuns numaidecît, cu o sinceritate și grație juvenilă. Dar drumul pe care urma să-l facem împreună pe lângă lungul șir de vagoane era abia la început. M-am gîndit atunci că aș putea să-l arăt că nu-s indiferent la felul gingaș în care mă conducea, atînguindu-l odată cu palma pe umăr. Dar el, în clipa în care i-am atins, m-a și cuprins cu brațul de mijloc, fără să-mi mai dea drumul, — și atunci nici eu nu m-am mai retras mîna. Și am mers astfel înfrîntu-și, în lungul peronului, de la un capăt la altul al trenului, prin marea forțată a mulțimii.

În amurg, undeva într-o gară din China, iar pe bățul acela care mergea lîngă de mine, cu bucurie, cu tandrețe, ca de o ființă ce-i era de mult dragă, abia îl cunoașteam cu puțin timp înainte. L-am privit uimit, cu sentimentul că încep să descopăr o lume, trăsătura fundamentală a unui popor, și i-am tînut și eu de umăr cît am putut de strîns. Iar brațul lui mă cuprîndea, zvinecînd în toată lungimea, așteptîndu-mă să vorbesc, că-mi comunica toată bucuria, pîrînd neașteptate și calde înțîniri. Nici unul dintre noi nu scotea o vorbă, dar fiecare se dăruia celulărilor, într-o scotere plină de o intens conștient activ. Așa am mers în acel amurg, prin marea forțată a mulțimii, înfrîntu-și cu brațul de un chinez necunoscut, scaldat într-o simplă și uriașă fericiere.

Ce oameni omenoși, gingași și buni, mi-a fost dat să întîlnesc în acea parte a pămîntului! Tîm minte o clipă care, după închipuirea mea, ar fi trebuit să fie întunecată, dar eu o făcîndu-și să se reverse în alta pînă de lumină.

Mă aflam în vremea primului, în vagonul-restaurant. Eram bucuros și prin fereastră priveam jocul marilor pete de umbră și lumină pe care le puneau în lungul cîmpiei trecerea soarelui printre nori, în depărtare se zăreau creste de munți, pîrînd capetele unui suris larg, cucurior. Hăde, parcă ca spume, cu un suris larg, cucurior. Hăde, parcă ca spume, cu un suris larg, cucurior. Hăde, parcă ca spume, cu un suris larg, cucurior.

Atunci trenul și-a micșorat viteza, oprindu-se o clipă și pornind apoi din nou, cu o încetinire de melc. Treceam peste un pod în reparație. La cele două capete ale lui oamenii lucrau de zor, în apă pînă la genunchi, pîrînd în spinare birne groase. Unul dintre ei și-a ridicat fruntea și dînd cu privirile de un străin, le-a oprit asupra mea, curios. Sînd în cadrul ferestrelor largi, cu coatele sprijinite pe fața albă de masă, pe care se afla o vază cu flori, mi s-a strîns inima de cît de deosebite erau împrejurările în care ne găseam, în acea clipă, fiecare dintre noi. Privindu-l cum stă în apă, ud și murdar de noroi, cu leninul greu în spate, i-am zîmbit stîngher, cerîndu-i parcă lertare. Dar el, bunul, inimosul bărbat lumîndu-și fața de bucurie, mi-a răspuns cu un suris larg, cucurior. Hăde, parcă ca spume, cu un suris larg, cucurior.

Într-o clipă și-a micșorat viteza, oprindu-se o clipă și pornind apoi din nou, cu o încetinire de melc. Treceam peste un pod în reparație. La cele două capete ale lui oamenii lucrau de zor, în apă pînă la genunchi, pîrînd în spinare birne groase. Unul dintre ei și-a ridicat fruntea și dînd cu privirile de un străin, le-a oprit asupra mea, curios. Sînd în cadrul ferestrelor largi, cu coatele sprijinite pe fața albă de masă, pe care se afla o vază cu flori, mi s-a strîns inima de cît de deosebite erau împrejurările în care ne găseam, în acea clipă, fiecare dintre noi. Privindu-l cum stă în apă, ud și murdar de noroi, cu leninul greu în spate, i-am zîmbit stîngher, cerîndu-i parcă lertare. Dar el, bunul, inimosul bărbat lumîndu-și fața de bucurie, mi-a răspuns cu un suris larg, cucurior. Hăde, parcă ca spume, cu un suris larg, cucurior.

Toți erau la fel, simpli și buni, și neînchipuit de gingași. Mi-aduc aminte soldații armatei populare. Erau fete în uniforme de soldați și ei erau soldații propriu-zisi, sîfoși ca niște domnișoare. Uniforma pe care o purtau le dădea aerul unor elevi sîrguincioși. Cînd se saluau mai mulți într-un vagon, vorbeau și erau veseli, dar nu deveneau niciodată zgomotoși, principala lor regulă de viață nîrînd a fi silaia venită din emoții sincere și bunăcuviință. Se purtau unul față de altul cu prospețimea de sentimente a unor logodnici. Nu rareori, la rostirea unei vorbe care le făcea plăcere se împurpura. Și erau toți soldați — cei mai mulți țărani — în uniformă de soldați. Își tăiau unghiile, se pleptăna, și se spălau pe dinți sau își coseau vreun nasture, — și în toate aceste împrejurări păreau elevi de conservator ce ar fi jucat, cu oarecare timiditate, dar cu multă grație, rolul unor soldați. De altfel, un număr, nesfîrșit de acte ale vieții chineze cuprînd alți grațioși, încît par spectacole teatrale.

Dar trăsătura fundamentală a armatei populare este aceea a întregului popor, omenia și bunătatea — proclamate de Mao Tze-dun drept legi ale vieții militare. Pretutindeni pe unde am trecut, în două-sorzoze provincii diferite, în toate miștile și în toate inimile străuie, ca lumina unui cîreș înflorit, amintirea lăsată de sosirea armatei de eliberare. Pretutindeni soldații acestei armate au cucerit inima populației, a celorlalte neamuri decît chinezi în primul rînd, print-o blîndețe și omenie ajunse proverbiale. Despre aceasta, sute de povestiri pot fi auzite în orice provincie. Așa cum primăvara topește și cele mai îndărătnice zăpezi print-un val general de aer cald, popoarele Chinei au simțit revărsîndu-se asupra lor, la sosirea armatei populare, un uriaș val de omenie și bunătate.

Valul acesta s-a revărsat și asupra trupelor dușmane, făcînd să se topească ura cu care erau mîncate în luptă. „A nu lua prizonieri...” acest ordin al unor crude căpetenii militare a înfiorat în atîta rînduri istoria războaielor. Armata de eliberare a Chinei a avea și așa drept regulă să nu ia prizonieri, dar nu exterminîndu-i, ci dîndu-le drumul să se întoarcă acasă, ori cît ar fi fost de mulți și chiar dacă erau prinși a doua oară.

Desigur că în toate acele povestiri care fac istoria vie a războiului, și pe care în atîtea împrejurări felurite le-am auzit, e vorba și de tunuri și de puști, și mai ales de acte de eroism și de sacrificii sublime, dar ca un leit-motiv revine întotdeauna prizonierii cînd vedeau că nu li se întîmplă nimic — că li se dă drumul acasă. Alții dintre ei, zguduți, rămîneau să lupte de partea lui Mao Tze-dun.

Acei soldați sîfoși și blînzi, încălțați mai mult cu tîrlîci făcuți de femele de prin sate, cunoscînd regulile luptei și ale eroismului, și tot atît de bine pe ale omeniei, eliberîndu-și patria, au scris în istoria timpului nostru un capitol plin de urmări de neînchipuit în viața Chinei, a Asiei și a lumii. Va fi atunci ușor de înțeles mînturșirea că în șiful emoțiilor pe care le-am trăit în China, nu mică o parte a ceea ce a mă fi aflat în atîtea rînduri printre soldații armatei populare.

Înd am ajuns în gara din Șian, trecuse de miezul nopții. Mari globuri electrice scooteau din întinerie ca pe o enormă bijuterie, clădirea goală din ceramica policromă. Desprînzîndu-mi atenție privirile de pe acele ziduri lucitoare, galbene, albastre și verzi, acoperite de albe ornamentații fantastice, am pășit, cu părere de rău, în sala de așteptare. Dar abia acolo a izbucnit umitorul spectacol.

Lăsdînd doar un îngust coridor de trecere spre oraș, o mare mulțime de oameni dormea pe jos. Priveștea, intristătoare în alte părți ale lumii, purta acolo peetele gingașiei chineze. Cum să vă spun? Dintr-un perete în altul, pardoseala sălii părea acoperită cu maldăre de flori, — și fiecare avea un chip omenesc. Parcă s-ar fi ridicat cortina peste un spectacol pentru copii. Cuprîns de o nemăncărată vrajă am rămas locului, cu ochii mari deschși.

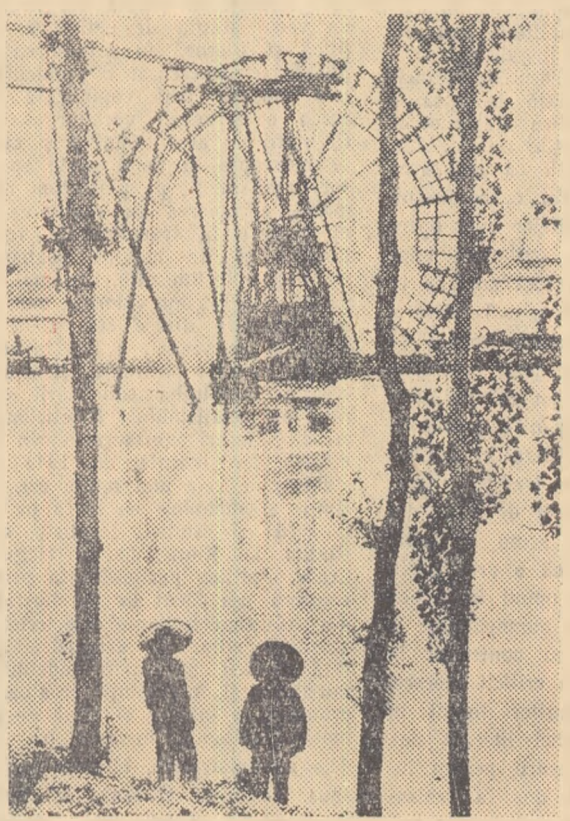
Erau acolo poate o mie de bărbăți și de femei. Dormeau pe jos, așezați unul lângă altul, în rînduri lungi și drepte. Dar tot ce ar fi putut în monoton în acea priveștea era pulverizat de o uriașă policromie policromă. Toți erau învețiți cu plămîni colorate și pline cu tot felul de flori, care făceau din sala de așteptare a gării un nemiavîzut dormitor de păpuși.

Era de fapt poporul, marea mulțime care pretutindeni umple gările, dar cei de acolo, plecînd de acasă, își luaseră și plapuma în călătorie. Iar în acel gest colectiv, ca în atîtea altele individuale, izbucnise toată gingașia vieții chineze.

Descoperam acolo un alt univers al culorilor, o altă intensitate a lor și un alt fel de a se asocia, vizibil în leninul porților monumentale, în ceramica lucioasă a acoperișurilor, în hirtia cerată a muștelor umbrelle și în toată desigurătoarea vieții.

Cred că pe tot pămîntul nu sînt decît două țări atît de intens policrome, fără asemănare cu tot ce se găsește în restul lumii: Spania și China. Între hotarele lor, culorile sînt mai multe, mai vii, și izbucnesc mai cu seamă acolo unde se adună mulțimea, însuflețindu-se cu vivlătaia lor de foc. Dacă lumea s-ar reduce la alb și negru, în Spania și în China s-ar pierde marile tezaururi cromatice ale umanității.

Odată cu spălătul pe ochi, chinezii nu și-a învîțat și locul fiecărei culori. Nimeni nu și-a poartă înăuntru o abateră în felul de a se asocia, ca și cum ar fi vorba de legi morale, dobîndite în cursul unei conviețuirii milenare. Deși folosește adeseori intensități violente, ca în roșul de sînge al porților monumentale, marea lor preferință merge către culorile sîne, scoînd un suspin de admirație, ca la rostirea unui vers celebru, ori de cite ori nuanțarea acestora e desăvîrșită. Cu un gust pe care nu l-ar călca pentru nimic în lume, ca și cum și-ar primieului inocența, fetele aleg din marea gamă textilă — galben, albastru, roșu și verde — tonul de pal care le convine. Pe lungile suluri de mătase, care au prins viața sub penelul marilor pictori, culorile in-

Pe Fluviul Anahno există astfel de roși imense de lemn care înlesnesc irigarea unor terenuri întinse.

țiale au fost coborîte cite o mie de trepte, pînă la marginea neliinței.

Aceste amăgitoare transparente au un părinte ilustru: cerul de deasupra, din care lumina se filtrează în infinite nuanțe, înveștîndu-mi adeseori lumea într-un nimb de infabulă poezie. Sînt ore cînd sub această lumină natură e altă de stilizată, încît pare ea însăși cea mai fină pictură pe mătase. Ferice de cei ce în provincia lunan, situată pe un poduș la două mii de metri, au pluit pe apa marelui lac de lângă Cumming, în bărci conduse de femei, sub un cer ce și deschidea asupra lumii o mie de porți albastre și argintii, prin care lumina venea făcînd, să pară totuși, și lac, și munți, și păduri de bambus, un vis. Urcînd într-un amurg în sala de recepție a unei mari clădiri din Pekin, am dat cu ochii de o frescă surprinzătoare prin vastitatea ei și, mai ales, pentru o atît de mare suprafață, prin armonia tonurilor slinse. Nu era decît o fereastră uriașă, cît tot peretele din fund, prin care se zărea o jumătate de oraș. Dar totul în ora aceea, clădiri, coline și arbori profilați pe cer, și mai ales cerul, era fragil și stilizat, și avea acel ceva de vis furturii al vechilor picturi chineze.

Nu întotdeauna însă natura e atît de vaporasă, cîntîndu-și totuși să alcătuiască tablouri de o surprinzătoare forță plastică. Într-o dimineață de toam-

Liu Ji-ia este membră a cooperativei de producție agricole din satul lanșuan de lângă orășelul Ciufan.

nă, trenul străbate print-o ploaie mărunță și intermitentă munții de pămînt, fantastic erodați, ai provinciei Honan și se oprește într-o mică gară, pe fundul unei prăpastii, în dreptul ferestrei, în spațiul îngust dintre trei și pereții de leos, într-un moment în care ploaia a stat, sub un salcîm cenușiu cu frunze verzi de care atîrnă trei tîrni în urcălii în albastru, iar unul în negru. Lîngă e rumegat un bou roșu, la picioarele căruia se află șase coșuri cu fructe portocalii, iar puțin mai departe, două găini albe. Totul pe un maldăr de coceni de porumb aurii, împăștiți pe pămîntul cenușiu. Scena pare un tablou viguros, dintr-o pastă densă, exprimînd bogăția și greutatea toamnei. Dar în toată alcătuirea lui, în atitudinea celor patru bărbăți care stau de vorbă, în silueta bouului și a celor două găini, e un fel de umire, ca și cum toți ar fi auzit un buabuț îndepărtat și s-ar întreba ce poate fi. Aceasta le dă capetelor o mișcare deosebită, vioale și mirată, și întregii scene un farmec ce n-ar putea fi înțelinit în altă parte a lumii, specific vieții chineze.

În privința aceasta, marea surpriză mi-o rezerva uzina metalurgică din Ciungking. Acolo peisajul era categoric industrial, pîrînd în situație în orice țară de pe fața pămîntului. Mari hale cenușii și coșuri lungime. Într-unul din coșuri, pe o platformă, erau trei-trecînd neînțeleși prin curtea uzinei. Pe jos, zgura neagră și zguruloasă, scrișînd sub pașii care mă purtau dintr-o hală în alta. Înăuntru acestora, flăcări și fum. Bărbăți cu fața lumînată de vivlății priveau, ca toți oțelarii din lume, prin ochelari fumurii, năprăznit cloot al cuptoarelor. Poduri lante, pîrînd enorme greutăți, treceau peste capetele noastre, hurînd.

Atunci, ca în toate uzinele de pe fața pămîntului, sirena a sunat reapausul de prînz. Cînd am ieșit din nou în curte, mi s-a părut că visez. Tot spațiul dintre halele uzinei era acoperit cu mari flori galbene. Niciodată nu-mi fusese dat să văd o atît de vastă și instantanee schimbare de decor. Cenușul peisaj industrial dispăruse, — și în locul lui se ivise China cea umitor colorată.

În vatea lan-Tze-ul plouă dese, — și ploaia și în acea zi în care am străbătut uzina de pe malurile lui. Cînd sirena a sunat ora mesei, lucrătorii au început să se îndrepte spre casine, fiecare adăpostit sub o umbrelă de hirtie cerată. Confectionate cu un desăvîrșit gust artistic, acele sute și mii de umbrelle transformaseră curtea uzinei într-o pictură uriașă și fantastică. În galbenul hirtiei cerate, care avea, ei însuși o valoare picturală, erau desenate tot felul de flori, mai cu deosebire roșii, din linii foarte fine, de filigran. Spectacolul era cu totul și cu totul umitor, cu totul și cu totul de necrezut. Coșurile uzinei continuau să-și avîrșie fumul spre cer, dar la picioarele lor era o nemăpomenită și foarte viu colorată forțată umană, schimbînd total peisajul, pîrînd pe el peetea sulutului, sensibilității, esteticii chineze.

Sub acele multicolore umbrelle de hirtie cerată, omenia alcătuiu un spectacol atît de grațios, încât, ca și aceea care dormea în gara din Șian, păreau păpuși. Necrezut înfățișare a unor mărețuși supraveghînd uriașele focuri care topeau oțelul, dar în universul chinez ce e cu puțință.

★

Străbăteam una din provinciile Chinei, după propria mea dorință, într-un tren încet, pe care de obicei nu-l iau călătorii ce au de parcurs mai mult de douăzeci de ore. Într-o gară, pe care de obicei nu-l iau călătorii ce au de parcurs mai mult de douăzeci de ore. Într-o gară, pe care de obicei nu-l iau călătorii ce au de parcurs mai mult de douăzeci de ore.